

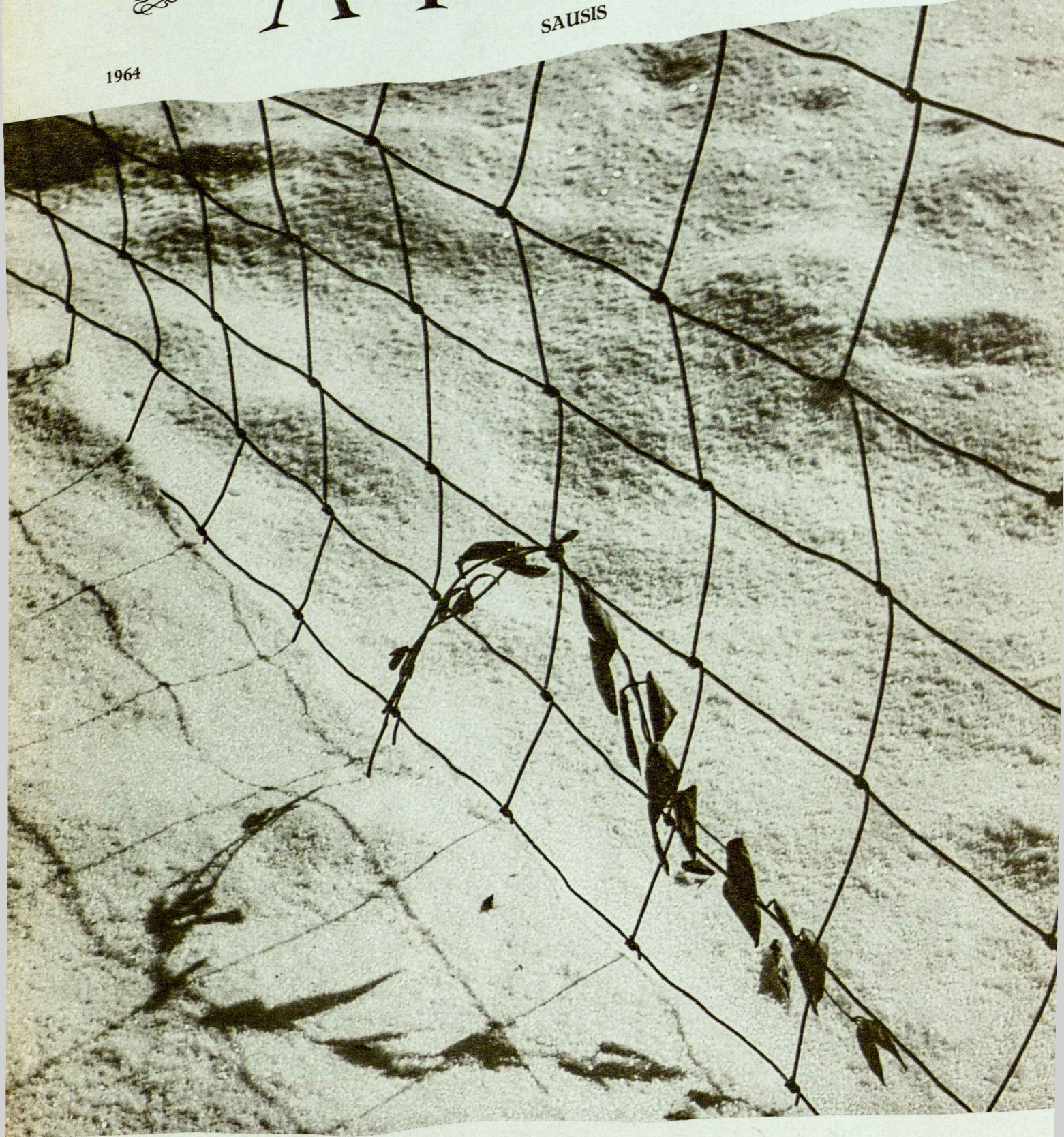

ATEITIS

Nr. 1

SAUSIS

1964

Šiame numeryje:

INTELIGENTIŠKUMAS

NUO LENTYNOS — NAUJAS SKYRIUS

S.A.S. IDEOLOGINIAI KURSAI

1911 — Ateitis — 1964

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS LITHUANIAN R-CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

1964

SAUSIS — JANUARY

Nr. 1

TURINYS

"Best Seller" — A. A.	280
Nuotykis Dijone — R. J. J. Bičiūnas . . .	285
Inteligentiškumas — El. Gerdauskaitė . . .	286
Nuo Lentynos	287
S. A. S. Ideologiniai kursai	288
Iš plataus pasaulio	292
Administracija	298
Ką rašo spauda? — R. Šliažas	299

SŪKURYS

Kodėl aš mėgstu lietuviškai dainuoti — A. Pakalniškis	300
Aš Tavo Veidą Matau (eil.) — M. Pakalniškytė	300
Karalius Mindaugas ir Mes — A. Rauchas . . .	301
Širdies ir plaučių mašina — A. Rimkus . . .	301
Paskutinis Prūsų sukilėlis — Rimas Černius	302
Rugiapiūtės pabaigtuvės	treč. virš. pusl.
Fantazija (eil.) — Žibutė	treč. virš. pusl.

Šį numerį redagavo P. Kaufmano kolektyvas
S. A. S. ideologinių kursų fotografijos L. Paskočimaitės
284 puslapio iliustracija Alvydo Bičiūno
Viršelio nuotrauka A. Kezio, S.J.

ATEITIS YRA MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Vyr. red.: Rimantas Repšys
Pad. red.: Romas Sakadolskis
Literatūra: Aušrelė Skirmuntaitė
Korespondencijos: Teresė Pautienaitė
Narė: Saulė Venclovaitė

Redakcijos adresas:
"Ateitis"
6540 S. Campbell Ave.,
Chicago 29, Ill.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH
MAGAZINE

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

"ATEITIS"
5725 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois

Prenumerata metams \$5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams \$10.00
Subscription \$5.00 per year

Vyr. red.: Petras Kaufmanas
Pad. red.: Vacys Šaulys
Literatūra: Dalia Kolbaitė
Moksl. reik. ved.: Laima Bačinskaitė
Narys: Antanas Rauchas
Narė: Rita Jaraitė

Administracija:
5725 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois

Second class postage paid at the
Chicago Post Office

Jei viską išmanai apie ką reiškia parašyti "best-seller", ir kaip jis patenka į tą klasifikaciją, neskaityk straipsnio, kuris prasideda šio puslapio kitoj pusėj. Man jis patiko, nes gražiai sujungia žinomus ir nežinomus faktus į šviežią knygų vertinimo vaizdą.

Bevartydamas "Ateitį" mesk žvilgsnį į neseniai doktoratą gavusį, o gal ir paskaityk šį tą apie jį. Gal ir tu buvai ten, kur jis. Taip pat įdomu pasiskaityti apie magistrą.

Ne vien mūsų Lietuva turėjo savo partizanus. R. Bičiūnas parašė įdomią, trumpą novelę iš Italijos partizanų laikų. Dar ir dabar esu netikras ar ten tikras atsitikimas, ar ne...

Žinai, drauguži, nors jaunystė nėra pasiruošimas gyvenimui, o pilnas gyvenimas, ar nėra įdomus žmogaus likimas, kad nuo jaunystės jis trokšta kažin kuo tapti? Ir kiek jis išgalvoja būdų atsiekti to, kuo jis nori būti!

Man tai yra įdomu todėl, kad jau kelintus metus iš eilės pajėgiau sulaužyti visas naujų metų rezoliucijas — gal todėl, kad jos per greitai bando žmogų privesti prie to, ką jis turėjo ar turėtų atsiekti per ilgesnį brendimo laikotarpį...

'BEST SELLER!'

Bestseller! Tas žodis, net nemėginant jo išversti, įėjo į kitas kalbas, neišskiriant nė mūsų. Kasdienėje kalboje bestseleris rišamas su knyga. Tas, tačiau, nevisai teisinga, nes bestseleris reiškia labiausiai perkamą, arba, žiūrint gamintojo bei pardavėjo akimis, bestseleris yra labiausiai parduodama, didžiausią paklausą turinti prekė. Bestseleriu gali būti ir skalbimo milteliai, cigaretės, alus ir kt. Prieš keletą metų tokiu triuškinančiu, visų protus užvaldžiusiu bestseleriu buvo žaislas Hu'a Hoop, per trumpą laiką prikimšęs jo laimingam išradėjui ir gamintojams kišenes ir po to be pėdsako išnykęs. Deja, o gal laimei, tai veik visų bestselerių likimas. Jie staiga aukštai iškyla, švyti tenai trumpą laiką ir po to greit ir negrįžtamai pradingsta. Terminas "Best Seller" pirkėjų veik nežinomas, jis vartojamas tik gamintojų ir pardavėjų. Šiaip gi bestseleriai yra neatskiriamai susiję su knygomis ir vartojami tiek skaitančios visuomenės, tiek knygų leidėjų bei pardavėjų. "Argi dar neskaitėte X knygos? Ji gi yra bestseleris". Žiūrėkite, toji knyga jau puse metų vis bestselerių sąrašuose!", šiaip ir panašiai tenka girdėti ir skaityti.

Leidėjai bestseleriu vadina knygą, kuri vienu metu yra daugiausia perkama, labiausia klausama ir, žinoma, labiausia skelbiama (klausimas tik, ar taip pat labiausiai skaitoma).

Bestselerių yra dviejų klasių: vad. Fiction, t. y. romanai ir Non-Fiction. Bestselerius skelbia didieji žinomi dienraščiai vieną kartą savaitėje, vartodami įvairias antraštes: "Best Sellers", "Best Sellers List", "What People Are Reading", "Best Sellers of the Week". The New York Times Book Review po įprasto Best Seller sąrašo dar prideda "—And Bear in Mind", išvardindamas po keletą Fiction ir General (t. y. Non-Fiction) knygų, kurios leidėjų manymu yra vertos išgyti.

Skaitančioji publika žino, gal ir seka, specialius sekmadieninius priedus, ištisai skirtus naujų spaudinių knygų skelbimui. Tai The New York Times "Book Review" ir Herald Tribune "Books", kurie laikomi vedamais sąrašais, pristatančiais naujas knygas publikai. Daug mažiau žinomi, nors kur kas labiau patikimi yra sąrašai telpą Saturday Review, Publisher's Weekly ir ypač geri ir patikimi "The Booklist & Subscription Bulletin", "Best Seller" (dvisavaitinis Scranton Universiteto leidinys), "Critic" — Chicago. Išskyrus Saturday Review, visi kiti randami tik bibliotekose. Naujas knygas pamini, apžvelgia, nors ir nekrikštyja jas bestselerių varu, ir kiti periodikai. Pagaliau, vad. knygų klubai, kurių tarpe Book-of-the Month laikomas vedamu, parenka vieną kitą bestselerį (paprastai Non-Fiction klaseje) kaip knygą, kurią rekomenduoja savo nariams. Čia bent tas gerai, kad pasirinkimą daro ne leidėjas, bet speciali tam tikslui sudaryta komisija, nors ir šiuo atveju laukiamas pelnas turi bene svarbiausios reikšmės.

NY Times ir Herald Tribune bestselerių sąrašai nevisada sutinka, nors skirtumai yra nežymūs, daugiausia liečią tos ar kitos knygos eilės numerį bestselerių sąraše ar laiką, tame sąraše išbūtą (savaičių skaičių). Tų dviejų dienraščių bestselerių sąrašai sudaromi neva remiantis savaitiniais raportais, kuriuos siunčia parinkti knygynai. Publishers' Weekly ir Saturday Review neretai žymiai nukrypsta nuo anų dviejų. The Booklist & Subscription Bulletin iš viso neužsiima bestseleriaivimu, bet apžvelgia visas knygas, kurios (specialaus komiteto, bibliotekininkams padedant) yra pripažintos ver-

tos dėmesio. Lygiai apžvelgia ir atitinkamai įvertina ir nerekomenduotinas knygas, taip pat apžvelgia ir vad. Paperbacks, t. y. mažo formato bei minkštais viršeliais knygas, ko kitos apžvalgos nedaro. Saturday Review remiasi ne knygynais, t. y. ne pardavėjais, bet bibliotekomis, ir jau vien dėl to yra patikimesnis.

Svarbu skirti Best seller nuo Best Book. Tai du skirtingi dalykai. Bestselerių sąrašuose nerasime, pavyzdžiui, klasikų — knygų permanentinės nenykstančios vertės. Jos visiems laikams priklauso Best Books klasei. Yra daug didelių rašytojų, menininkų, mokslininkų ir kitokių žymių žmonių, kurie turėjo, turi, net skelbė savo geriausių knygų sąrašus, vadindami juos: šimtas geriausių knygų, mano draugai, mano mylimiausios knygos ir pan. Yra ir įvairių institucijų, kurios savo nariams, ypač jaunimui, leidžia sąrašus gerų, rekomenduotinių knygų. Sąrašų rekomenduotinių, gerų, geriausių, didžiųjų knygų yra daug ir įvairių, jų visų branduolis sudarytas vis iš tų pačių, gerų geriausių knygų.

Visai kitoks vaizdas bestseleriuose, turima galvoje Fiction klasė. Su negausiomis išimtimis, jų būdingas bruožas tai menka literatūrinė vertė ir tariamo populiarumo pasigailėtinai trumpas amželis. Neveltui toks "Time" (1960.I.11, pusl. 78) 1959 metų bestseleriams skirtą trumpą apžvalgą pradeda George Lichensteino, vokiečių 18 a. aforisto, žodžiais: "Kažin ar yra pasaulyje labiau keistas dalykas, kaip knygos. Spausdintos žmonių, kurie jų (knygų) nesupranta, parduodamos žmonių, kurie jų nesupranta, įrištos, kritikuojamos ir skaitomos žmonių, kurie jų nesupranta, ir net parašytos žmonių, kurie jų nesupranta". Būdingai pavadinta ir pati apžvalga, būtent: "Skaitykite juos (atseit, bestselerius) ir verkite". Visą bestselerių sąrašą (Fiction) įvertina kaip nykiausį. Tiesa, bestselerių leidėjams tie metai buvo patys pelningiausi.

Šviesesnis vaizdas, nors ir čia rimti užmetimai, yra Non-Fiction klasėje. Tas ir suprantama: jau vien savo paskirtimi ir turiniu toji knygų klasė turi kitokių, pasakytumėm, rinktinesnių, subalansuotus skaitytojus. Bendrai, su džiaugsmu pastebima, kad pastaraisiais metais amerikiečiai linksta į rimtą lektūrą.

Šiame rašinėlyje bus daugiausia kalbama apie Fiction bestselerius.

Ką apie bestselerius kalba leidėjai?

Jie vienu balsu teigia, kad kas liečia bestselerių atsiradimą, jie niekuo dėti. Bestseleriai, mat, atsiranda pripuolamai, savaime, visai neaišku, kodėl jie patenka publikai į širdį. Priimant tą ar kitą knygą, niekuomet negalima iš anksto spėti, jog ji virs bestseleriu. Unpredictable! Štai ką sutartinai šaukia leidėjai. Nurodo, kad tokia Lolita buvo atmesta keturių leidėjų, No Time For Sergeants — šešių, Auntie Mame — net penkiolikos. The Way Of All Flesh visai net nerado leidėjo, išleista jau po autoriaus mirties. Net toks žymus šandien Wall Durant su savo The Story of Philosophy ilgai vaikščiojo nuo durų prie durų iki pagaliau surado vieną, jo pasigailėjusį, leidėją, kuris sutiko išleisti tą knygą.

Leidėjai prisipažįsta, kad jie daro pastangų ir turi net nemažų išlaidų tos ar kitos knygos skelbimams, bet nežiūrint šito, jie sako, retai kada vien skelbimų dėka knyga kandidatuoja į bestselerius. Labai dažnai skaitytojai visai nepaiso skelbimų ir perka neskelbiamas knygas. Yra kažkas nesuvokiamo, kodėl būtent toji ar

anoji knyga, rodos nei iš šio nei iš to patraukia skaitytojų dėmesį. Nei pati knyga pasižymėtų kuomi ypatingu, nei kritikai būtų ją gyre, nei ji būtų ypatingai reklamuojama, bet štai toji knyga išsoko iš eilės tokių pat, net geresnių, ir pradėjo galvotrūkiais lėkti aukštyn.

Tiesa, prisipažsta toliau leidėjai, yra pora lyg ir kabliukų, už kurių užsikabinus galima tikėtis, kad būtent toji knyga gali būti būsimuoju bestseleriu. Vienas jų yra tas, kad seksualiniai, kriminaliniai ir, bendrai, sensacijų romanai, nežiūrint jų menkos literatūrinės vertės, turi daug davinių į bestselerius. Bet kaltė čia yra publikos, o vargšai leidėjai ką gi darys, jei nepatenkins publikos norų.

Kitas toks kabliukas būtų vadinamosios topical books, t. y. knygos einamu momentu, opiais klausimais. Pavyzdžiui gali būti Masters of Deceit, My Own Story (Bernard Baruch), The Rise and Fall of the Third Reich ir kt. Panašios knygos net užsakomos rašytojams iš anksto. Bet vėl, tų knygų dauguma priklauso Non-Fiction klasei. Antra vertus, visos panašios knygos gali tapti bestseleriais, jei išleistos tuo laiku, kada nagrinėjamas klausimas yra dar neatšalęs. Pabandytų leidėjas išleisti knygą keletas metų prieš ar po įkarščio, ir toji knyga liktų nepastebėta. Turi šansų virsti bestseleriu ir vad. kontroversinės knygos, memuarai, uždraustos knygos ir pan.

Leidėjai gina bestselerių būvimą ir net reikalingumą. Jie nurodo, kad bestseleriai yra gera priemonė tiems skaitytojams, kurie patys nesugeba susigaudyti naujų knygų sraute. Bestselerių sąrašai yra tokiam skaitytojui tarsi nurodymas, patarimas. Už tokį patarnavimą jis turi būti leidėjui dėkingas.

O ką sako bestselerių kritikai?

Pati bestselerio idėja yra ydinga. Knyga ne muilas, kad ją skelbtų ir pardavinėtų kaip prekę.

Bestseleris negali būti geras. Kaip gali būti gera knyga, jei ji pagaminta tikslu gauti pinigų arba atkreipti į save dėmesį, pataikaujant miniai, atsakant į jos žemus instinktus. Mėnesinis American Mercury eina dar toliau ir tiesiai sako, kad leidėjai, pardavėjai ir kritikai sąmoningai nutyli geras knygas, jei jos neateina iš kairiųjų stovyklos.

Leidėjai nėra tokie nekalti avinėliai. Bestseleriai turi atmesti pinigą, ne ką kitą.

Daviniai, kuriais neva remiantis sudaromi bestselerių sąrašai, yra netikslūs, sudaromi paviršutiniškai, nepatikimi ir netaip jau retai ir šališki. Ypač daug šaukiama dėl netikslumo. Prikišama, kad tik keli knygynai yra klausiami ir tie patys parinkti pripuolamai. Knygynai keičiami, knygynų pranešimai seniai jau virto rutina, pagaliau nevysi ir atsako.

Yra dirva šališkumui. Turint lentynose didelius kiekius neišparduotų knygų, atsiranda pagunda pranešti ją kaip bestselerį, kad paspartintų jos pardavimą. Ne be to, kad ir leidėjas paįtaigoja knygyną. Mat, blogai leidėjui, jei tais metais nebus bestselerio, nes tik pastarasis padengia kitoms knygoms leidimo išlaidas ir dar duos pelno. Pasitaiko ir aiškaus šališkumo. Pvz., The Seven Story Mountain, NYTimes knygų priede buvo rodomas 11-je vietoje, tuo tarpu tikrumoje buvo pirmoje, dargi ilgą savaičių eilę.

Primetama dar, kad nevisos gerai parduodamos knygos patenka į bestselerių sąrašus. Yra knygų, per-

kamų, turinčių pasisekimą ir vis dėlto nepatenkančių į bestselerius. Jos nutylimos, nerecenzuojamos ir nereklamuojamos.

Knygynai, t. y. knygų pardavėjai, savo spaudoje, suvažiavimuose ir kitomis progomis nuolat šaukia panaikinti bestselerių sąrašus. Tie sąrašai naudingi tik leidėjams. Neteisybė, kad skaitytojas yra toks bejėgis, kad pats nesusigaudytų. Įrodymas — vis augantis rimtų knygų pareikalavimas ir aiškus pasukimas į Non-Fiction klasę.

Bestseleriai kreipia skaitytojų dėmesį tik į kaikurias knygas, ignoruoja vertingesnes, pratina publiką vaikytis mados, išdirba vidutiniškumą, numuša literatūrinį skonį ir pan.

Leidėjų teigimą, kad bestseleris gimsta savaime, be leidėjų įtakos, kad jis unpredictable, yra kritikuojamas. Bestselerių priešai kaltina leidėjus, kad jie skaitytoją traktuoja tik kaip pirkėją, knygą kaip prekę. Šiandieną jau yra faktas, kad gyventojų-pirkėjų, taigi ir knygų pirkėjų smegenys kaip ir praplautos, vad. pirkėjas jau yra paruoštas patikėti nuolat jį atakuojančiai, įkyriai ir akiplėšiškai reklamai. Neįsivaizduojamai gigantiška reklamos mašinerija veikia pilnu garu dieną-naktį ir yra taip ištobulinta, kad jai nėra jokia problema palenkti paklusnią publiką tai ar kitai prekei, knygai, net norimai nuomonei (Idomi tuo reikalu studija yra Vance Packard "The Hidden Persuaders"). Knygai reklamuoti, t. y. tam pačiam smegenų plovimui įkinkytos milžiniškos priemonės. Čia ir plakatai, atvirukai, siunčiami iš anksto pagal specialiai sudarytus sąrašus, nemokami knygos egzemplioriai geresniame popieriuje su atitinkamai sukomponuotais laiškeliais nučiami rūpestingai parinktiems įtakingiems asmenims. Jų pasisakymai (palankūs, žinoma) vėliau naudojami ant knygos apvalkalų ar specialiuose skelbimuose. Dar: specialūs parengimai, paskaitos, autoriaus kelionės. O kaip išnaudojamos betkios sensacijos apie autoriaus asmenį, kurios plačiai skelbiamos dar prieš knygai pasirodant. Tokios reklamos pavyzdžiu gali būti Peyton Place: mat, autorės vargšas vyras nukentėjo dėl žmonos knygos — buvo atleistas iš darbo. Ši ir kitos žinios buvo įvairiausiai skelbiamos ir tikrumoje knyga buvo padaryta bestseleriu dar tris savaites prieš pačią knygą pasirodžius. Žinia, kad Bostono mayor nori traukti Edwin O'Connor teisman bene daugiausia prisidėjo, kad jo knyga "The last Hurrah" tapo bestseleriu. Būsimo bestselerio ištraukos talpinamos vedamuose žurnaluose. Reklamos dalis yra ir autoriaus teisių pardavimas kinui ar TV. Pagaliau, kritika irgi yra įtraukta į reklamą ir neretai neigiama kritika paskatina knygos pirkimą.

Šiaip ar taip, aišku, kad visos praplovimo pastangos savo padaro, t. y. padeda tai ar kitai knygai įsitvirtinti bestselerių sąrašė, dažniausia, įsitvirtinti neužtarnautai. Naudos, kaip jau sakytą, turi bestselerio sumanytojai ir nevisada vien medžiaginės.

Neveltui Chicago Tribune atsisakė skelbti bestselerių sąrašus savo sekmadieniniame priede — The Magazine of Books, tą savo nusistatymą motyvuodamas šitaip: "Paskutiniu laiku, kad ir pavėluota, mes patyrėme, jog kai kurie bestseleriai, pasirodę mūsų sąrašuose, buvo parašyti nešvankių autorių nešvankiai nusiteikusiems skaitytojams". Todėl nuo 1961 m. rugpiūčio 20 d. "skelbiamas ligi šiol bestselerių sąrašo pavadinimas pakeičiamas į "Tarp bestselerių", į kurį nuo da-

bar nebus įtraukiamas joks autorius, kurio šlykštūs rašiniai turi vienintelį tikslą — pasipelnymą. Nemanome daugiau kreipti dėmesio į bulvarinę literatūrą, nebent grynai informaciniu ir kritikos tikslais". Toks drąsus Chicago dienraščio pareiškimas nerado atgarsio. Publishers' Weekly trumpu straipsneliu nepritarė tokiam žygiui.

Bestselerių kritikai sutinka, kad nevisi bestseleriai yra būtinai blogi. Pasitaiko gerų ir net labai gerų. Jie gimsta natūraliai, be įtaigojimų, vien savo gerų privatumų dėka. Taip atsitiko su Gone with the Wind, kai nevisi ir kritikai palankiai apie tą knygą atsiliepė, kai kurie vadino ją ištęsta, melodramatiška, per daug moteriška.

*

Iš to trumpo nepilno vaizdo galima būtų išžvejoti porą praktiškų pastabų:

1. Atsargiai ir kritiškai vertinti bestselerių sąrašus.
2. Nepulti be atodairos knygos skaityti, tuo labiau pirkti, vien tik todėl, kad ji pateko į bestselerių sąrašą.
3. Palaukti. Sukeltas triukšmas daug ką išaiškins.
4. Kaip ir visada geriausiu teisėju yra pats skaitytojas. Davinių savo nuomonei jis ras pakankamai, nebūtinai skaitant pačią knygą. Nekitaip buvo, pavyzdžiui, prieš Pirmąjį Pasaulinį karą, kai dar nebuvo tokio visuotino smegenų plovimo. Skaitytojai sprendė savarankiškiau. Tiesa, tuometinių bestselerių autoriai tada buvo žinomi ir, palyginus su dabartiniais, tikri milžinai. Tokie buvo Arnold Bennet, H. G. Wells, Rudyard Kipling, Jack London, Zane Grey, Upton Sinclair, H. Rider Haggard, John Galsworthy ir kt.

Naujosios Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos adresai:

Pirmininkas — Jonas Boguta, 404 E. Daniel, Champaign, Ill.

Vidaus sekretorė — Laima Poskočimaitė, 6354 So. Rockwell S., Chicago, Ill. 60629.

Užsienio sekretorė — Austė Paliokaitė, 6922 So. Rockwell Ave., Chicago, Illinois, 60629.

Izdininkas — Jonas Šalčius, 5633 So. Maplewood Avenue, Chicago, Ill. 60629.

Nariai — Dalia Kolbaitė, 5637 So. Wood St., Chicago, Ill. 60636.

— Janina Konaukaitė, 6146 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629.

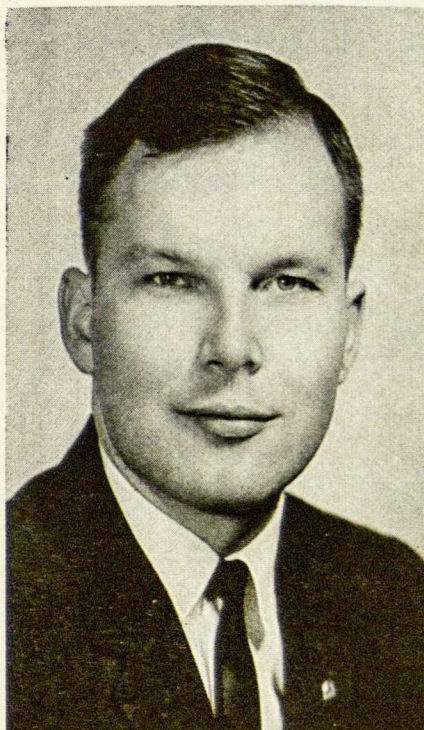
— Algis Norvilas, 7042 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629.

Užsienio skyriaus vedėjas — Algis Šaulys, 420 12th Ave., Paterson, New Jersey.

US vedėjo padėjėjas — Vladas Mėlinis, 53 Hazelwood, Newark, New Jersey.

Spaudos ir Informacijos Skyriaus vedėja — Zita Acalinaitė, 6555 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629.

SVEIKINAM DAKTARĄ

Feliksas Palubinskas 1964 m. sausio 7 d. gavo filosofijos daktaro laipsnį. Jis gimė Lietuvoje, Baganskų kaime 1935 m. kovo 15 d. Pradžios mokyklą pradėjo lankyti Lietuvoje, o gimnaziją — Vokietijoje, Kempten stovykloje. Ten įstojo į skautų ir ateitininkų organizacijas.

1949 m. atvykęs į Čikagą įstojo į Harrison Technical High School. Domėjosi mokslu (priklausė National Honor Society ir Vokiečių kalbos klubui) ir sportu (žaidė krepšinį ir tinklinį; buvo "manager" krepšinio ir baseball komandų). Veikė ateitininkuose: buvo Kun. A. Lipniūno kuopos pirmininku. Dainavo Dainavos ansamblyje.

1953 m. baigęs Harrison Technical High School įstojo į Navy Pier — 2 m. šaka U. of Illinois. Ją baigęs persikelia į De Paul University ir studijuoja komerciją. Čia suorganizavo ir pirmininkavo De Paul Lietuvių Studentų klubui, priklausė Society for the Advancement of Management ir toliau veikė ateitininkuose bei Lietuvių Studentų Sąjungoje. Buvo Čikagos SAS draugovės valdyboje ir SAS Centro Valdybos išdininku. 1957 m. iš De Paul University gavo Bachelor of Science in Commerce laipsnį.

Baigęs kolegiją Feliksas pirkto krautuvę ir buvo jos vedėju. Vėliau perėjo į tyrinėjimą biznio procedūros ir organizacijos Autoquip Corporation ir kainų analizės bei kainų apskaičiavimo IBM sistemos išvystymo Acme Steel kompanijai. Darbas buvo įdomus, skatinantis toliau siekti mokslo. Feliksas grįžo į De Paul University ir 1959 m. gavo Master of Business Administration laipsnį. Tą patį rudenį įstojo į University of Illinois Urbanoje. Čia greitai įsijungė į ateiti-

ninkų draugovės bei Newman veiklą. Suorganizavo Newman International klubą, kurin susispiečia iš visų kraštų suvažiuavę katalikai studentai. Mokslo srityje įsijungia į American Marketing Association, pakviečiamas į garbės korporaciją Sigma Iota Epsilon. Pabaigęs kursus ir išlaikęs prileidžiamuosius egzaminus, dizertacijai tema paima palyginimą prekybinės sistemos laisvos rinkos ekonomijoje (JAV — pavyzdys) ir kontroliuojamoje ekonomijoje (Sovietų Sąjunga — pavyzdys). Medžiagą tezei renka Urbanos, Čikagos ir Los Angeles bibliotekose. Dirbdamas Los Angeles Feliksas randa laiko ir veiklai — suorganizuoja University of Southern California Newman International skyrių: ateitininkuose — sendraugių skyriuje bei jaunių ateitininkų globojime. Suorganizuoja pirmąją jaunių stovyklą. Grįžęs iš Los Angeles Feliksas rašo tezę bei dėsto University of Illinois Urbanoje. Dizertaciją apgina sausio 7 d. ir gauna filosofijos daktaro laipsnį.

Feliksas yra vedęs Saulę Liulevičiūtę ir augina sūnų Liną. Nuo 1963 m. rudens yra assistant professor Idaho State University, Pocatello, Idaho.

Felikso tėvai — Marijona (Kubiliūtė) ir Justinas Palubinskai — Lietuvoje buvo tvirti ūkininkai, o dabar — su broliais netoli Čikagos turi motelį.

MAGISTRAS MUZIKAS

Manigirdas Motekaitis 1963 m. vasario mėnesį gavo Master of Music iš Čikagos DePaul University School of Music. Pagrindinė studijų šaka buvo pianinas; šalutinė — muzikos teorija.

Manigirdas 1954 m. baigė Thomas Kelly High School Chicagoje, tais pačiais metais baigė ir Čikagos Aukštesniąją Lituanistikos Mokyklą. 1961 m. DePaul University muzikos mokykla jam suteikė Bachelor of Arts laipsnį.

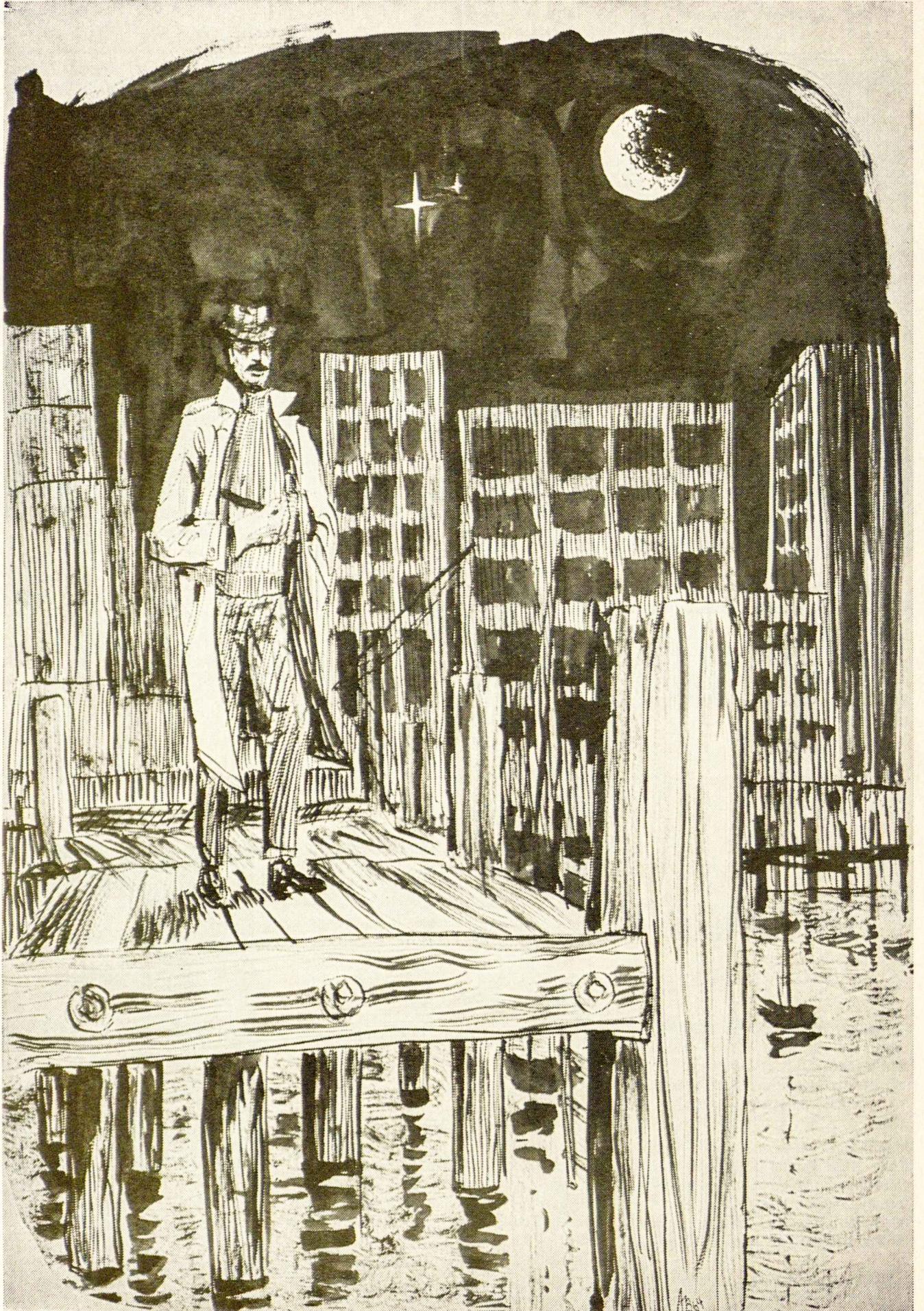
Pianiną skambina nuo mažumos. Atvykęs į JAV, studijavo pianiną pas Aleksandrą Kučiūną, dabar mokosi pas Rudolfą Ganz. Universitete pagrindinis pianino profesorius buvo Alexander Tcherepnin.

Yra dalyvavęs eilėje pianistų konkursų. Chicago Tribune konkurse yra atžymėtas medaliu 1957 ir 1958 m. Dalyvavo pirmojį Van Cliburn Quadrennial International Piano Competition 1962 m. Fort Worth, Texas.

Yra pasirodęs kaip solistas su simfoniniu DePaul Universiteto orkestru 1961 m. ir 1963 m. Dažnai girdimas akomponiatorius, koncertų išpildytojas lietuvių tarpe. Šį rudenį pasirodė Čikagos sendraugių vakare, New Yorko "Ateities" koncerte.

Šiuo metu ruošiasi dalyvauti karalienės Elžbietos pasaulio pianino konkurse, kuris įvyksta 1964 metais Bruxelles, Belgijoje.

R. J. J. BICIŪNAS

(Iš "Švyturio")

Nuotykis Dijone

Kairėje:

"Pranas pasuko į miestelio prasčiausią dalį ir pagaliau į uostą..."

Naktis, apie pirmą valandą pirmadienio rytą. Jis sėdėjo prie stalo dar skaitydamas knygą, kurią jis tik tą vakarą pradėjo skaityti. Šiuo metu suskambėjo to miestelio bažnyčios varpas. Suskambėjo tik vieną kartą. Pranas pašoko, numesdamas knygą ir skubiai nuėjo į virtuvę pažiūrėti, ar tikrai jau buvo pirma valanda. Jis užžiebė šviesą ir pamatė, kad buvo tik pusė pirmos. Atsidusdamas jis sau murmėjo:

— Maniau, kad pražiopsojau!

Nuėjęs į savo miegamąjį, jis iš rūbinės pasiėmė lengvąjį apsiaustą ir iš pagalvės ištraukė senąjį revolverį.

— Gal jį šiandien naudosiu.

Pasiėmęs nuo kablo skrybėlę, jis tyliai išėjo. Buvo šaltoka, dangus nedebe suotas. Šiąnakt tik žvaigždės savo silpna šviesa apšvietė miestelį. Beveik visur tyla viešpatavo, tik iš karčiamos pasigirdo girtuoklio linksma daina.

Truputį paėjęs, Pranas pasuko į mažą gatvelę, kuriėjo į miestelio prasčiausią dalį ir pagaliau į uostą. Jame kilo baimė. Nežinodamas, kodėl buvo taip vėlai pakviestas, jis galvojo. Bet jis lyg jautė kodėl, ir dėlto bijojo.

Pranas nugalėjo savyje visus neaiškumus ir nutarė įvykdyti visa, kas jam buvo paaiškinta.

Nuėjęs iki uosto, jis pamatė laivelį, kuris ant stogelio turėjo tik raudoną lemputę, ir ištarė žodį, kuris buvo sutartas.

Prano mieste, Spezijoje, Italijos šiaurinėje dalyje, tuo metu policija tyliai apsupo tą patį namą, iš kuro Pranas tik prieš tris valandas išėjo. Pasigirdo leitenanto balsas per garsiakalbį: "Pranai Nabucci, pasiduok! Tau yra duodamos dvi minutės. Kol namas bus su tavim susprogintas, pasiduok greitai!" Po minutės vėl balsas: "Tau dar liko penkiasdešimt sekundžių... keturiasdešimt... trisdešimt... dvidešimt... dešimt... penkios... trys, dvi, viena." Ir lygiai tuo metu didžiuliu trenksmu namas sprogo, ir iš visų apylinkės namų pasigirdo vaikų klyksmai, moterų barimasis, vyrų keikimai ir pagaliau leitenanto balsas, vis per garsiakalbį mėginąs visa išaiškinti.

Dabar Spezijos policija manė, kad galutinai sutvarkė tą revoliucionierių, Praną Nabucci. Jis jau tris kartus nesėkmingai mėgino nuversti dabartinę Italijos valdžią. Tuo laiku Prano tylus draugas ir jo laivelis gan greitai plaukdamas pasiekė Cape Corse Korsikoje, Prancūzų saloje. Čia jo nepažįstamas draugas pasakė jam:

INTELENTIŠKUMAS

Intelentiškumas yra vienas iš at-kų organizacijos principų. Šio ilgo tarptautinio žodžio lietuviškas vardas yra protingumas, proto šviesumas. Intelentiškumas nėra mokslas diplomatiškoje sąvokoje, nes mes kiekvienas jį atsinešame, ateidami į šį pasaulį, ir jo kitaip negalima įsigyti, kaip tik paveldėjimo būdu.

Proto šviesumas yra netikėtai žmogaus savybė, bet labai dažnai atvejais jį galima išvystyti į "talentą". Tuomet, lyg Dievo dovana, natūralusis protingumas tobulėja, kai yra nepalaujamai žadinamas iš miego, t. y.: nuolatos vartojamas 1. geriau pažinti tiesai, 2. labiau priartėti prie teisingumo, 3. nuoširdžiau įsigilinti į artimo meilės sąvoką ir 4. nuolatos tirti savo žinių tikslumą.

Vadovaudamiesi savo intelentiškumu mes galime rasti ribą tarp gėrio ir blogio (jei esame protingi - atsargūs): pažįstame, kada juokas, o kada pajuoka; atskiriame savigarbą nuo puikybės, ir jaučiame, kada džiaugiamės, o kada vergaujame. Mūsų sąžiningumas ir jautrumas taip pat priklauso nuo mūsų intelentiškumo, nes tik per tai mes orientuojamės tarp dorybės ir azarto. Visa, visa ką žmogus daro — daro vadovaudamasis savo proto šviesumu.

Intelentiškumas yra, tarsi, žmogaus akys, žvelgiančios į vertybių pasaulį. Nuo intelentiškumo priklauso, kokiomis priemonėmis žmogus ar žmonės siekia savo tikslų. Jei jie nesugeba teigiamu būdu laimėti

savo užsibrėžimuose, jie nirsta, pyksta, pasimeta ir savo tikslų siekia žemesniais jausmais vadovaudamiesi, kaip: piktu žodžiu, ligistu niekinimu, ginklu, prievarta, apgaule, isterija ir t.t. Reiškia, kad mūsų intelentiškumas gali būti labiau išbaigtas.

Nuo žmogaus proto šviesumo priklauso, kaip jis supranta ir vykdo savo pareigas. Jeigu kas nors mums labai sunku, ne dėl nežinojimo, bet dėl ypatingų pastangų reikalingumo, reiškia, jog mes dar nesame pribrendę įsisąmoninti to dalyko reikšmės, ypač, jei mūsų protas atsimuša į tokius nesuprantamus kasdieniškus dalykus, kaip: būtinumą savo tikybą praktikuoti visoje jos pilnybėje, lituanistinių reikalų rėmimą, mokslo siekimą ir jame pažangumą, sąžiningumą, ištikimybę ir t. t.

Mūsų protingumas padeda mums kiekvienam pažinti savo asmeniškų pašaukimus bei būdą, kuriuo mums natūraliausia pelnyti duoną. Kiekviena diena atneša mums progų ir bandymų patobulinti mūsų protavimui. Kiekvieną naują žinią lyginame su anksčiau įgytąja, ir savo kasdieną perorientuojame pagal naująsias įsisąmoninimą. Taip nuolatos praplėsdami savo protavimą, savo žingeidumą kreipiame ypatingomis vagomis, kurių pagalba siekiame savo asmens išbaigimo. Nes nei vienas asmuo netapo asmenybe tol, kol savęs nepastatė į reikiamą tobulumo laipsnį, nuo kurio asmuo pradėjo vadintis išmintingu, kilniadvasiu, pavyzdingu, o bendruomenė — kultūringa.

NUOTYKIS...

— Nueik porą kilometrų, kol prieisi maždaug 200 metrų nuo to miestelio, Dijon, ten tavę sutiks kitas, kuris tau viską paaiškins. Tegu Dievas tau padeda!

Tik tada suprato Pranas, kad čia yra jo draugai, jo compadres, kurie jį ką tik išgelbėjo — jis nežinojo nuo ko.

Beeidamas jis mąstė, ką jis turi daryti. Italai buvo tiesiog vergai, negalėdami nei pasireikšti, nei pasisakyti savo nuomonės valdžiai. Bet sukilimo neapsimokėtų daryti todėl, kad jie jau buvo pavargę ir neturėjo jėgų vėl sukilti.

Jis nuėjo maždaug kilometrą ir sau galvojo:

— Aš tris kartus revoliuciją pradėjau ir daug kraujo kitų žmonių esu išliejęs. Bet aš žinau, kad jie su manim vėl sukils..."

Jis apsidairė ir pasirodė jam, kad kažkas jį seka. Jis tik dabar pastebėjo, kaip buvo tamsu ir sustojo. "Čia taip tamsu, tamsu..." Jis atsiminė, ką jis, mažas būdamas, pergyveno, kodėl jis tamsos bijosi. Jis pamažu ištraukė revolverį

ir mėgino bėgti, bet jo kojos nejudėjo. Jis mėgino rėkti, bet ir balsas lyg įstrigo gerklėje, nei vieno garso neišleido. Vėl jis išgirdo, kad netoli jo kažkas eina artyn... artyn... Pasirodė raudona jo akyse, kažkas jame sprogo. Jis pradėjo bėgti, nežinojo kur, bet bėgo ir visu balsu rėkė. Jis bėgo, kol kojos nešė, paskui krito be sąmonės.

Kai jis atsipeikėjo, pamatė, kad baltame patale guli ir kažkas jį kalbina prancūziškai. Pranas pakratė galvą ir pradėjo aiškinti itališkai, kad jis esąs Pranas Nabucci. Atėjo vienas daktaras, kuris mokėjo ir suprato itališkai ir kitiems išvertė, ką Pranas kalbėjo. Jie visi pradėjo juoktis. Kažkas ištraukė laikraštį ir jam pakišo po nosimi. Ant pirmojo puslapio buvo didelėm raidėm užrašyta: "Nabucci ir jo namas susprogdinti!" Pranas sumišęs nustūmė laikraštį ir mėgino galvoti.

Kai daktarai pasitraukė iš kambario tartis, pas Praną atėjo senis su gėlėmis, sakydamas, kad jos yra iš Biagio Venizzi, vieno iš Prano artimiausių draugų. Vazoje buvo įdėta bomba...

NUO LENTYNOS

"Žvaigždė viršum girios"

Alės Rūtos "Žvaigždė viršum Girios" yra Mindaugo laikų romanas apie Ašuojos gyventojus. Turinys yra toks:

Vydas, turtingiausias ir gabiausias jaunuolis, nori susituokti su Uogele, kuriai jis nepatinka, nes buvo pamėlavęs apie vieną įvykį. Bet Uogelė myli Rimgaudą, kuris yra rimtas ir galvoja apie katalikų tikėjimą. Tai Vydas supykęs ieško prėzasties apkaltinti Rimgaudą. Vieną kartą į Ašuoją atėjo keleivis kryžiuotis ir Rimgaudas jį priėmė nakvynei. Kitą rytą Vydas nuėjo pas mirštantį Ašuojos kunigą ir paklausė, ar reikia užmušti už tokį elgesį. Gaudamas teigiamą atsakymą, jis susirinkęs krūvą vaikėzų nuėjo pas Rimgaudą ir jo galvą sutraikė su kuoka. Tuo tarpu, kai Vydas pamilo Uogelę, tai Vyda pamilo Raudę, kuri buvo pusraganė. Po Rimgaudo mirties Vydas keliavo į Uogelės namus piršlyboms, bet kai Raudė išgirdo apie tai, ji paskandino jį liūne. Kartą Raudė buvo rasta vilkų sudraskyta, o Uogelė buvo pasidariusi vaidilute, bet vieną žiemą stipriai susirgo ir mirė.

Šita knyga yra įdomi. Istorinė ji yra dėlto, kad yra apie Mindaugą ir apie žmonių gyvenimą senovėje. Bet pati knyga — tie veikėjai ir vieta — man atrodo yra ne tikrovė.

Aleksas Pakalniškis

"Arundel"

Kada mane paprašė parašyti straipsnį apie knygą, kuri man padarė didžiausią įspūdį, man ilgai nereikėjo galvoti. Aš tuoj pat atsiminiau **Arundel** istorinį romaną, parašytą **Kenneth Roberts** ir išleistą Crest. Knygos kaina 95 centai. Joje aprašomas kelių metų laikotarpis iki Amerikos revoliucijos pradžios. Pagrindinė tema yra Benedict Arnold žygis prieš Quebec. Autorius bando parodyti, kad Arnold nebuvęs išdavikas, bet tik sąlygos jį tokiu padarė.

Pagrindinis veikėjas Steven Nason nėra istorinis asmuo, bet rašytojo sugalvotas. Būdamas dvylikos metų, jis įsimyli mergaitę, kuri vėliau buvo prancūzė su indėnais pagrobta. Toliau aprašoma, kaip jis bando sugauti jos grobikus. Jis turi labai įdomių drau-

gų ir priešių, su kuriais turi daug problemų — dažnai juokingų.

Šita knyga skaitytoją geriau supažindino su Amerikos istorija. Ne tik šita, bet ir kitos Kenneth Roberts parašytos knygos yra įdomios ir aš galvoju, kad daugeliui iš jūsų patiko.

Jonas Butvila

Dvi naujos

Neseniai Terra išleido puošnią **Mariaus Katiliškio** novelių knygą **Šventadienis už miesto**. Turinys — septyniolika pasakojimų, kurių pagrindinis skonis yra nerimas, aistras skausmas. Taiklus žodis, taupūs sakiniai, aštri mintis — jau žinomi Katiliškio bruožai, kuriuos skaitytojas ras šioje knygoje. Leidinį puošia Algirdo Kurausko iliustracijos.

Kiek anksčiau išėjusi knyga, taip pat iš Terra rankų, yra vertimas iš švedų — **Sally Salminen** romanas **Katryna**, 1936 metais laimėjęs Švedijos literatūros premiją. Romane aprašomas jaunos Suomijos ūkininkaitės Katrynos gyvenimo kelias: kaip ji išteka už gražiakalbčio Johano, kuris jai dvarus prižada, o parveža į tėviškės lūšnelę. Kotrynos kelias aštriais akmenimis grįstas — tačiau jos meilė savo šeimai viską nugali. Knyga vaizduoja tikrą gyvenimą — ir vargą, ir džiaugsmą — be sentimentalumo. Labiausiai patiks vyresniems jaunuoliams.

Turėjau perskaityti...

Jei neturėjai laiko perskaityti **John Kenneth Galbraith** knygos **The Affluent Society**, kai ji buvo galima gauti tik brangioj, kietų viršelių laidoje, dabar gali ją nors nusipirkti ir padėti ant lentynos, nes išleista kišeniniu formatu (Mentor Book MT534, 75 c.). Apimokėtų ir perskaityti, nes tai mintys, kurios formuoja šių dienų galvosena.

Lapkričio mėnesio gale mirė didelis rašytojas **Aldous Huxley**. Jei iš jo raštų nieko nesi skaitęs, turėtum bent perskaityti jo anti-utopiją **Brave New World**: tenai aprašoma pasaulis, kuriame laisvė yra pamiršta, kuriame malonumas yra moralė. Prieš kelis metus Huxley stebėjo, kiek šių dienų pasaulis į jo aprašomąjį krypta — jo pastabos patiekiamos knygoje **Brave New World Revisited**. Abi knygos gauna-

mos kišeninėje laidoje — Bantam Books.

Į gamtą

Sklandžiai parašyta ir gražiai išleista **Alfonso Nevardausko** knyga **Pajūria's, pamariais**. Knygoje aprašoma Nemuno deltos kraštas ir Kuršių mario krantai. Autorius gerai kraštą pažįsta, nes pats jį išvaikščiojo, pasienio policijoj tarnaudamas. Rašoma su didele meile kraštui — čia nerasi turistų standartinio "Kaip žavų, kaip keista!" Knyga suskirstyta į mažus skyrelius, atskiroms vietovėms, nuotykiams. Stilius nevienodas — knygai charakteringas toks sakiny (87 p.): "Meškadaubio gyventojai, gamtos grožio ir neišsemiamos tylos aplinkoje skęsdami, leido gana įvairias dienas". Knyga gausiai iliustruota pajūrio nuotraukomis. Rekomenduojama jauno ir seno amžiaus jaunimui.

Gyvulių draugas su malonumu perskaitys **Gavin Maxwell** prisiminimus **Ring of Bright Water**. Aprašomi Mil ir Edal — du persiški ūdriai, kurie dalinosi autoriaus gyvenimu Škotijos šiaurės vakarų pakrantėj, Camusfearna įlankoje. Knyga išleista kišeninėje laidoje (Crest, 60 c).

Daug kalbama

Paskutiniaisiais mėnesiais daug kalbama apie **Morris L. West** romaną **The Shoes of the Fisherman** (William Morrow & Co., 1963). Knygoje aprašomas popiežius Kirilijus I — kentėjęs Sibiro tremtį — jo kankintojas yra dabartinis Rusijos premjeras Kamenevas. Naujasis popiežius rūpinasi, kad Bažnyčia būtų reikšminga dienos pasauliui: pats rūpinasi priartėti asmeniškai prie tų, kurie pagalbos ieško, stengiasi tarpininkauti tarp Kamenevo ir Amerikos prezidento, kad būtų išvengtas įtempimas, vedąs į pasaulinį karą. Į romaną įpinamos žurnalisto George Fraser, Ruth Lewin, ir jėzuito Jean Telemond istorijos. Bendrai paėmus, šis romanas nuvils ankstyvesniojo **The Devil's Advocate** skaitytojus.

ZITA ACALINAITE

TERESĖ PAUTIENIŪTĖ

SAS ideologiniai kursai

JŪRATĖ JUOZEVIČIŪTĖ

GRAŽINA BIČIŪNAITĖ

SAS ideologiniai kursai įvyko gruodžio mėn. 27-30 d.d., 1963 m. Jaunimo Centre, Chicagoje. Dalyvavo nemažas būrys studentų ir viena moksleivė. Kursų tema, MODERNUS KATALIKAS PASAULIETIS, buvo visapusiškai nagrinėta, ir kursantai ją įdomiai sekė.

Šeštadienis, gruodžio 27 d.

Ankstus gruodžio 27 dienos rytas. Keli pilki paukšteliai pasipurto, Chicagoje žemiau nulio, ir striksena prisiglausti prie didelio pilkai-gelsvo Jaunimo Centro pastato. Kelios šiltai apsirengusios studentės bėga repetuoti vakarinei programai. CV nariai tikrina paskutines detales, pvz. ar užteks kursantams pieno? kada J. C. pradės šilimą leisti? paruošia registracijai kambarį ir išdeda dienvartarkes, diskusinių būrelių gaires ir t.t.

Kursantai atvyko iš Toronto, Detroito, Baltimorės, Bostono, Omahos, Marquette Parko. Susėdo kartu prie vakarienės stalo. CV pirmininkas Jonas Boguta tarė savo pasveikinimo žodelius, kurių turinys buvo maždaug toks: neklausk, kaip ir ką kursai gali tau duoti, bet kaip ir ką tu

gali duoti kursams. Po oficialaus kursų atidarymo, kursantai aplankė kun. Kezio, S.J., nuotraukų parodos atidarymą. Paskui dalyvavo vakarinėje programoje — lietuviškoje "hoote-nany", pavadinta dzingu-lingu vakaru, paskirta strazdančiam — brazdančiam J. Bogutai. Aptemdintam kambariye, devynios studentės (Aldona Zailskaitė, Vida Ripskytė, Teresė Pautieniūtė, Gražina Maciūnaitė, Vaigalė Kavaliūnaitė, Jūratė Juozevičiūtė, Rita Jaraitė, Laima Bačinskaitė, Zita Acalinaitė) pravedė, ant kilimų ir pagalvių sėdinčius kolegas, liaudiškoj dainoj. Pirmą dainą buvo paskirta CV garbei, pagal "Washington Square" melodiją: Boguta, Boguta, baugina baugina, blogas blusas, blusas blogas, o—o—o.

Kadaise liaudis išrinko
Garbingą valdybą centro.
Du Jonus, Dalią, Zitą, Laimą
Austę, Algį ir Janiną.

Žadėjo jie kalnus nuverst,
Tik čia lyguma.
Žadėjo jie marias perplaukt,
Tiktai čia bala.

Planavo jie dėl mūsų
Gražių dalykų visokių.
Draugovę steigti Paryžiuje,
O Romoj stovyklauti.

Toliau sekė rinkinys įvairių dainelių:

Dar ne jok, dar sustok
Dar mėnulis teka.
Aš girdėjau, aš girdėjau,
Ką tėvelis šneka.

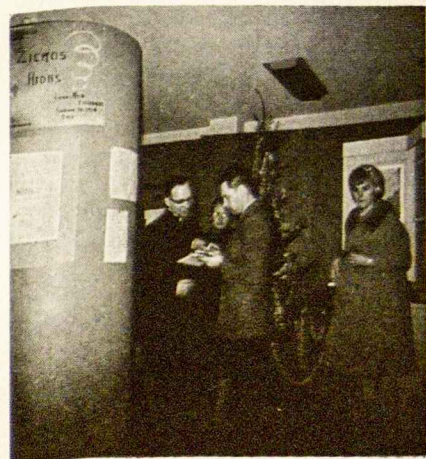
Eisim eisim pas vieną,
Pas Kristiną ant šieno.

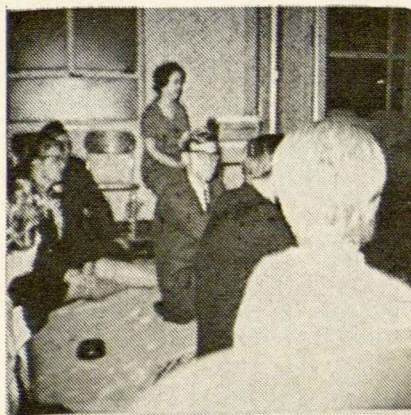
Vai kelkitės, vaikeliai,
Gamta jau atsigavo...

Dar ne jok, dar sustok,
Dar mėnulis teka.
Aš girdėjau, aš girdėjau,
Ką motulė šneka.

Kur tu buvai, dieduk mano,
...t...t.

Ten toli, kur eglės ošia,
Po pušim sena, sena.

Kas subatos vakarėlį, oi, oi, oi.
Pyniau rūtų vainikėlį, oi.

Mergyte jaunoji, ką atsakysi,
Ar savo žodžio neatmainysi?

Tu man patinki anksti rytą, kai
Čiulba, kai gieda, kai džiaugias
Vieversiai, tu man patinki, kada
Lyja, kai krenta, kai šoka šalti
Lietaus lašai. Bet vakare
Pirmos žvaigždės šviesoj.

Barė senis kalakutą,
Kam numynė žalią rūtą.

Tačiau aš prisimenu viską,
Išvydus šią puokštę gėlių.

Praradau meilę, flankinau kursą,
Kur aš nukeliausiu, kur atsidursiu.

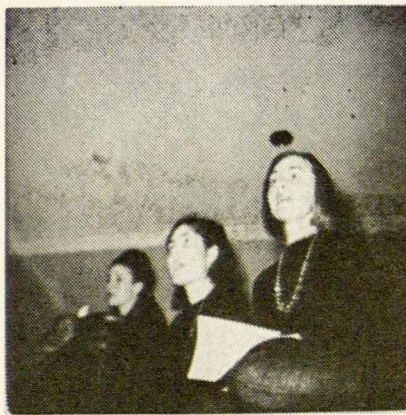
Ant melsvo ežero bangų
Nuklimpo kiaulė lig ausų.
O tu sėdėjai šalia jos
Ir graužei galą uodegos.

Kiti programos punktai "Los Ninos" (ispaniška daina), "Midnight In Moscow" (Tylūs Panerio vakarai), "500 Mylių", "Jis turi visą pasaulį rankose", "O Suzana (ši dainelė turėjo kelis įdomesnius punktėlius:

Visi žmonės blaivūs,
Tiktai KLUMPININKAI ne!

Visos blusos bliauna,
Tiktai Bogutėlio ne!

Tarp dainų buvo įterpta "blusų" juokai, geriau žinomi kaip "antielephant" juokai. Keli pavyzdžiai: Ką Boguta sakė, kai jis pamatė 200 svarų blusą? Yea Man! Pasikasykim! Ką viena blusa sakė kitai blusai? Aš turiu šunį! juk-juk-juk! Koks skirtumas tarp blusos ir šližiko? Jei nežinai, patarčiau nevalgyti šližikų!

Vakaro bėgyje studentai pajudino J.C. sienas rankų plojimu, kojų trepsėjimu ir, žinoma, dainavimu.

Užsibaigė linksmavaris su šokiais ir kelione į namus.

Zita Acalinaitė

Sekmadienis, gruodžio 28 d.

Išaušo, išaušo dienele antra, nepervėlai, neperanksti, kaip visada. Tačiau buvo tokių, kurie bandė įtikinti, kad 8:30 ryto dar kontraversinė valanda, pažeidžianti jų įsitikinimą, kad naktis baigiasi tiksliai 9 valandą. Tie tačiau, kurie pagal programą nutarė anksti pasveikinti rytą, pradėjo dieną su Šv. Mišiom Jėzuitų koplyčioje. Papusryčiavę, sustiprėję ir, pagaliau, pabudusiu protu pradėdami vadovautis, kursantai pradėjo rodyti pirmus gyvybės ženklus. Pamažu, nedrąsiai, lyg derindami balso stygas koncertui, o paskui visai rimtai uždainavo visi dalyviai. Tai buvo pirmas iš eilės tų koncertų, vykusių po valgymo laiko, kurie įdomiausiom ir subtiliausiom interpretacijom tokių klasikinių liaudies dainų, kaip "Vai, kur buvai, dieduk mano?" ypatingai paveikė pastoviausias Jaunimo Centro gyventojas — peles. Jos taip išgyveno šį muzikinį - kultūrinį įvykį, kad iš susijaudinimo gavo džiaugsmo priepuolius, ir visos išmirė. Pažymėtina, kad šie koncertai turėjo ne tik estetinės vertės rezultatų; jie net taip sudomino vieną moksliškai nusiteikusių kolegą, kad šis pasiryžo visą reikalą išnagrinėti rašiny "Lietuvio studento dainos efektas į valgio virškinimą".

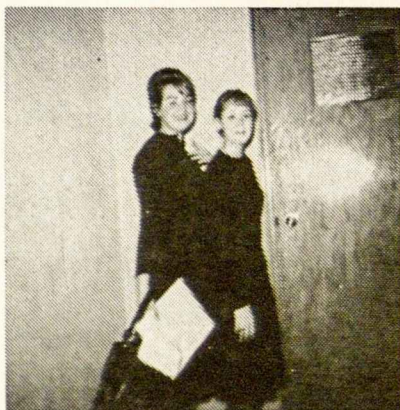
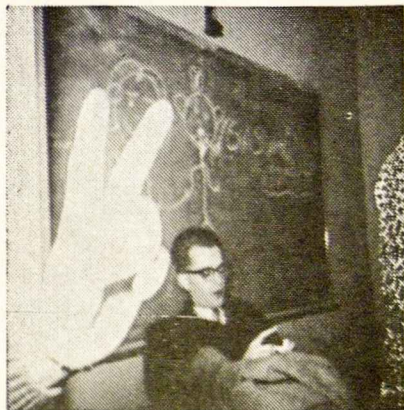
Pagaliau aėjo laikas panaudoti ne vien balso dovaną, bet ir klausos organą. 10:15 visi atkopė į 203 kambarį išklausti Dr. Arūno Liulevičiaus paskaitos. Jis apibūdino moralines sroves, jų vertę ir siekimus. Kursantams teko pagalvoti, ko jie patys no-

ri, kuo jie yra: ar laisvi, ar auga savo laisvę ir brandina jausmus, protą bei valią. Jo žodžiai veikė ne tik ten esančius. Jo mintys, lyg kokia keista magnetinė jėga traukė į save, iš tolo per didmiesčio plotus, anksčiau nesusipratusių, — traukė kolegas iš šiltų patalų, tempė per šaltas, drėgnas gatves, kol jie pagaliau prisitempė ligi Jaunimo Centro ir siurbėsi nesusistojama versme per durų plyšius į paskaitų kambarį. Taip su paskutiniais Dr. A. Liulevičiaus žodžiais liko susimąstęs jau pilnas kursantų sąstatas.

Klausimų bei diskusijų metu pagaliau atėjo proga savo pačių smegenis išklabinėti. Per jas išryškėjo atskirų dalyvių sąmojus bei temperamentas. Kai kurių, norinčių gauti balsą, rankos šaudė į orą, pagautos inspiracijos ar idėjos džiaugsmo, ir ten mosisikavo lyg tai sava, nuo kūno atskirta, gyvybe. Kai kurie, rimtai stebėdami kalbėtojų veidus, savo visa būtybe liejo marias reikšmingos tylos. Treti svariai teigė "...taigi, kad trumpai pasakius, reiškia, tai būtų, dėl to, kadangi, reiškia, apibendrinus — aš su anksčiau pasisakiusiu sutinku". Taip pamažu, tokių karštų diskusijų eigoj, gvildenant paskaitos temas ir taip pat idėjas, specialiai paruoštam temų konspekte, ištirpo ir įkaito net ir daugiausia apledėję ar prišalę protai.

1:15 — pietų laikas ir, spalvingai išsireiškus, vėl laikas pamaitinti burną, o vėliau leist gerklei padainuot. Padarius atatinamą pertrauką, kitas programos punktas — diskusinių būrelių sekretorių pranešimai — buvo įvykdytas. Taip sužinojom, kad tuose atskiruose kambariuose už uždarytų durų iš tikro vyko rimtas darbas, o ne kokie nors flirtologijos mokslo eksperimentai ar "vegetariškai nusi-teikusių sambūrio" ridikų rauginimas.

Trečią valandą po pietų. (Norint būti tiksliais, turėtume sakyti antrą valandą po pietų, nes mes pietus valgėm tik 1:00 val. ir buvo praėjusios tik 2 valandos po jų, bet bandyk tu, teisybės ieškotojau, susikalbėti su kitaip nusiteikusių žmogumi). Taigi 3 val. ir vėl piliečiai sugarmėjo į istorinį 203 kambarį išgirsti išminties žodžių. Šios valandos herojus buvo Kęstutis Skrupskelis, kuris, paskendęs cigarečių ir idėjų miglose, švietė mūsų protus apie pasaulio padėtį. Paskaitos užsimojimas buvo pateikti ir įvertinti šių dienų Amerikos svarbesnius sąjūdžius. Žiūrėdamas ne kaip į dešiniuosius ar kairiuosius pagal tradicinę klasifikaciją, K. Skrupskelis bandė išskirti šiuos judėjimus pagal jų ateities prasmingumą. Jis apibrėžė šiuos keturis: 1) Taikos (Nuclear Disarmament, Ban the Bomb) sąjūdis, 2) Kraštutinių dešiniųjų (kurie propaguoja "gryną amerikozmą") sąjūdis, 3) Bažnyčios susivienijimo sąjūdis ir 4) Socialinio teisingumo (arba rasinės lygybės) sąjūdis. Toliau pagal tvarką vėl vyko diskusijos ir diskusiniai būreliai. Idėjos plaukė, kaip žuvis, o jas sugaudė ir suintegravę perteikė sekretoriai pranešimų metu.

Su vakariene (6:30) baigėsi programa Jaunimo Centre. Ir išslinko šešėliai po du ar po tris, palikdami vienišus, tamsius centro kampus, beaidinčius ir dūsaujančius kursų melodijas... apie pirmininkus ir centro valdybą... Boguta aaaa aaa, Boguta aaa aa, baugino ooo, bauginoooo, blogas blusas, blusas blogas... ooOOOooo oo

Bet vėlyvos valandos ir šaltis neįstengė apriboti įsismaginusių studentų. Kadangi anksčiau nebuvo pasirūpinta sušokti sniegą atviliojant "snow dance", tai vieton "tobaganning" teko pasitenkinti iškyla į čiuožyklą.

Kaip yla iš maišo išlenda, taip ir tą vakarą tuoj buvo išskirti šio būrio "išradingieji", kurie ant kelių, ar išilgai išsitiesę, tyrė ledo kietumą. Įslinksminusių apdairumo dėka buvo pasirūpinta, kad ir šio sporto ekspertai gavo progos ledą iš arčiau pažinti... Kiti, jau kursuose pralaviniais balsais, linksmino visus susirinkusius šiltoji čiuožyklos užuovėjoj, taip sužavėdami jos savininką, kad jis leido kelis punktelius per garsiakalbio sistemą padainuoti. Atėjus laikui baigti ir nutraukti pramogą, ne visi įstengė pasirinkti trumpiausią kelią grįžti namo... Bet tai jau kitos dienos istorija.

Teresė Pautieniūtė

Sekmadienis, gruodžio 29 d.

Vienu balsu tarėm: "et cum spiritu tuo" Šv. Mišiose jėzuitų koplyčioje, tuo pačiu balsu per pusryčius traukėm: "Macnus, macnus jūrų vandenėlis", dar vėliau juo diskutavom ir aiškinomės. Trečiąją kursų dieną, sek., gruodžio 29 d., tas balsas aidėjo per Jaunimo Centrą — balsas, kuris vienu momentu karštai gynė malonės galią žmogaus subrendime, o kitų juokė iš Jono Bogutos blusos nuotykių čiuožykloje. Tačiau jis buvo vienas balsas, visur tas pats. Jis buvo tikro kataliko studento balsas, kuris sugebėjo kilti su užsidegimu kalbant apie krikščionio paskirtį, bet ir mokėjo nusileisti draugiškam pasiginčijimui, padainavimui, pajuokavimui.

Tas balsas per visus kursus šaukė: "kas yra subrendęs katalikas? ko šių dienų pasaulis reikalauja iš jo?", ir pats bandė atsakyti sau per paskaitas, būrelių diskusijas, informalius draugų pasikalbėjimus.

Per kunigą Trimaką jis aiškino subrendusios religijos psichologiją, tvir-

tindamas, kad religija turi būti igyvendinama per meilę ir viltį, kad žmogus turi ieškoti Dievo ne tik jausmais, bet visa būtybe. Atradęs Dievą, žmogus, kaip taškas moderniame mene, išgyja pastovumo ir gali spręsti apie tikrovę. Kartą išgyjęs tą pastovumą, tapęs tuo tašku, jis turi tobulėti ir tapti linija, nenukrypstančia, logiška linija, kuri tiesias į Dievą. Pasiiekti pilnutinį religinį subrendimą žmogus turi tapti rutuliu, kurio centras yra religiškas motyvas, kuris, kaip ašis, žmogaus gyvenimą suka aplink Dievą.

Balsas vien šiais paaiškinimais nepasitenkino. Jis turėjo daugiau pakalbėti, ši kartą per studentus, keldamas klausimus: kaip nesubrendęs žmogus gali pradėti brendimo procesą? kas sprendžia kokiam laipsnyje žmogus subrendęs? ar subrendęs katalikas gali būti pasyvus? kokia yra moters rolė Bažnyčioje? Bet ir šie klausimai liko pilnai neišspręsti.

Todėl jis persimetė į būrelių diskusijas, kuriose balsas aiškinosi Mišiose dalyvaujančių bendrumą, vienuolynų tinkamumą, katalikiškosios akcijos kelius lietuvių tarpe. Kažin ar jis čia rado atsakymų? O gal jo paskirtis buvo tik klausimus kelti?

Palydėjęs visus pietums, vadovavęs dainoms, kursų balsas toliau ieškojo tiesos. Per kunigą Kijauską jis aiškino santykį tarp mūsų ir Bažnyčios, tvirtindamas, kad mes juk esam pati Bažnyčia. Ta Bažnyčia, veikdama besikeičiančiame pasaulyje, turi ir pati keistis, kad galėtų prie modernaus žmogaus prieiti. Ji tegali keistis tiek, kiek mes, jos kūnas; keisimės, kiek mes gyvensime jos evangelija. O gyventi jos evangelija reikia pirmiausia suprasti Bažnyčią, jos Dieviškumą ir žmogiškus elementus, supratę turim ją mylėti ir pilnutiniai įsivelti į jos atnaujinimą.

Bažnyčios temą balsas tęsė per studentus būreliuose, iškeldamas papirpų reikšmę, jų netobulumus. Tos mintys jį nukreipė į vis grįžtantį klausimą: kaip mes studentai galim apštalauti? Jis išvardino porą priemonių: mokytojavimą šeštadieninėse mokyklose, globą moksleivių kuopų, lankymą senelių ir ligonių, įvedimą Jėzuitų koplyčioje kas savaitines dialogines Mišias. Bet jis ir nusivylusiai pridėjo, kad mes tiek kalbam ir planuojam, bet taip retai pasiryžimus įvykdom.

Tiek kalbėjęs, tiek ieškojęs balsas vakare išsiskirstė su studentais, kurie kiekvienas traukė savais keliais. Kažin ar po dienos siekimų ir pastangų jis liko pasitenkinęs, ar visa pasakęs ir sužinojęs nutilo ir užsičiaupęs sekė vakarinius pasilinksminimus? O gal jis dar ir vakare veikė, nebe šaukdamas, bet tyliai pavieniui šnabzdėdamas, ragindamas, aiškindamas?

Balsas neužgeso ir nemirė. Jis sugrįžo sekančią kursų dieną tvirtas ir pilnas ryžto tęsti savo didį darbą.

Jūratė Juozevičiūtė

Pirmadienis, gruodžio 30 d.

Paskutinioji ideologinių kursų diena prasidėjo atvirkščiai: pirmas punktas nebuvo šv. Mišios, bet pusryčiai su diskusijomis! Viskas vyko pagal nustatytą tvarką, bet neįprastu laiku.

Pirmos oficialus punktas — simpoziumas "Atsakomybė", kuriame dalyvavo Aukšė Liulevičiūtė, Egidijus Užgiris ir Jonas Boguta.

Aukšė suskirstė savo temą į dvi pagrindines dalis: 1) asmeninė atsakomybė ir 2)) draugovės atsakomybė. Ji iškėlė mintis apie studentų pareigas kitiems, visuomenei, moksleiviams ir vyresniems. Reikia gyventi

tų metų, kurių esi, gyvenimu: skaityti, susipažinti ir kitus supažindinti su pasaulio problemomis. Ji davė vieną gerą pasiūlymą: "Nutautinti" — perauklėti lietuvius punktualume, valgyje, pieno gėrime, veikime...

Egidijus prisipažino, kad mes esam pasimetę — ideologija yra labai plati. Jo teigimas ir visiems žinomas faktas yra, kad tik žinodami klaidas galime pasitaisyti — pažvelgti į idealą ir į nuveiktus darbus. Ideologiją reikia perkelti į konkrečią veiklą — inteligentiškumas nereiškia vienėjimą į mokyklą; religingumas — ne tikėjimą į bažnyčią. Stiprybė neprižiūrima gali tapti silpnybe.

Jonas pastatė klausimą ir mėgino atsakyti: Kodėl mes veikiamo ir ko siekiame veikloje? Atsakydamas į klausimus iškėlė du punktus: 1) Ateitininkų veikla savyje beprasmė, 2) Veikla įgauna prasmę, kai narys asmeniškai pasiryžta įnešti savo mintis ir energiją ir pasinaudoti kitų mintimis ir energija.

Veikla yra priemonė savęs ugdymui; ji yra prasminga, kai narys joje auga ir bręsta. Mes turime domėtis, kas dedasi mūsų aplinkoje, pažvelgti toliau ir giliau. Asmeninis ugdymas yra svarbiau negu oficialus veikimas.

Šis paskutinis sakinyss sukėlė karštas diskusijas apie veikimą draugovėse ir mokyklose, ką mes galime pagerinti.

Po trumpos pertraukos Aušrelė Skirmuntaitė skaitė paskaitą "Abstrakti mintis — konkretus pasaulis". Ateitininko kasdieninio gyvenimo pagrindą vadovauja: 1) santykiavimas su savimi; 2) santykiavimas su kitu; ir 3) santykiavimas su Dievu.

Kelios sugraibyotos mintys iš Aušrelės paskaitos: — Pasaulėžiūra ne-

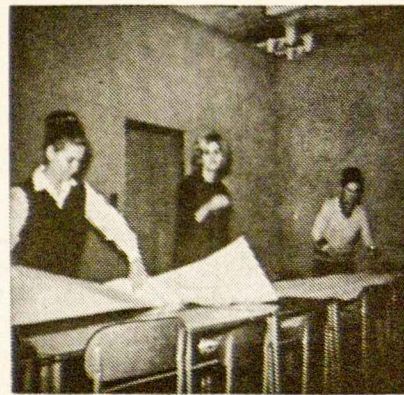
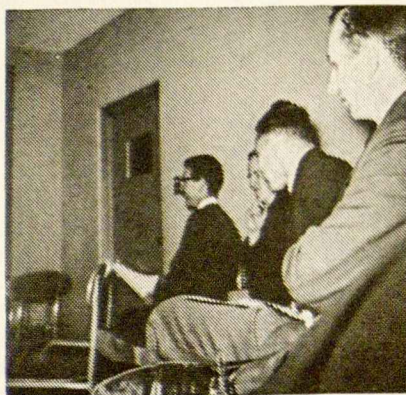
išmokoma ir neišmokstama, o laisvai asmeniniu mąstymu sukuriama. Asmeniškai sukuriamoje visada atsispindi žmogaus dvasinis individualumas. — Vienatvė yra reikalinga žmogaus ugdyme. Joje galima išsiugdyti laisvę, kuri taip pat reikalinga. Žmogus galutinai turi nepriklausyti nuo draugų, tautos, organizacijos. Laisvė veda į geresnes galimybes, į savęs pasitikėjimą, į nusižeminimą. — Žmogus turi santykiuoti su kitais, nes kitaip užtrokštų. Saviaukla neįmanoma be santykiavimo su kitais. Kiekvienas turi norą išsireikšti, dalintis ir patirti kitų mintis. — Santykiavimas su Dievu vyksta per maldą, o per maldą pati tikriausia saviaukla, nes žmogus susitinka su Dievu toks koks jis yra. Brendimui sąlygos: — motyvacija — iš vilties ir troškimo; ir, pastovumas ir ištvermė — subrendimas; valios naudojimas, turi išplaukti iš vertybių.

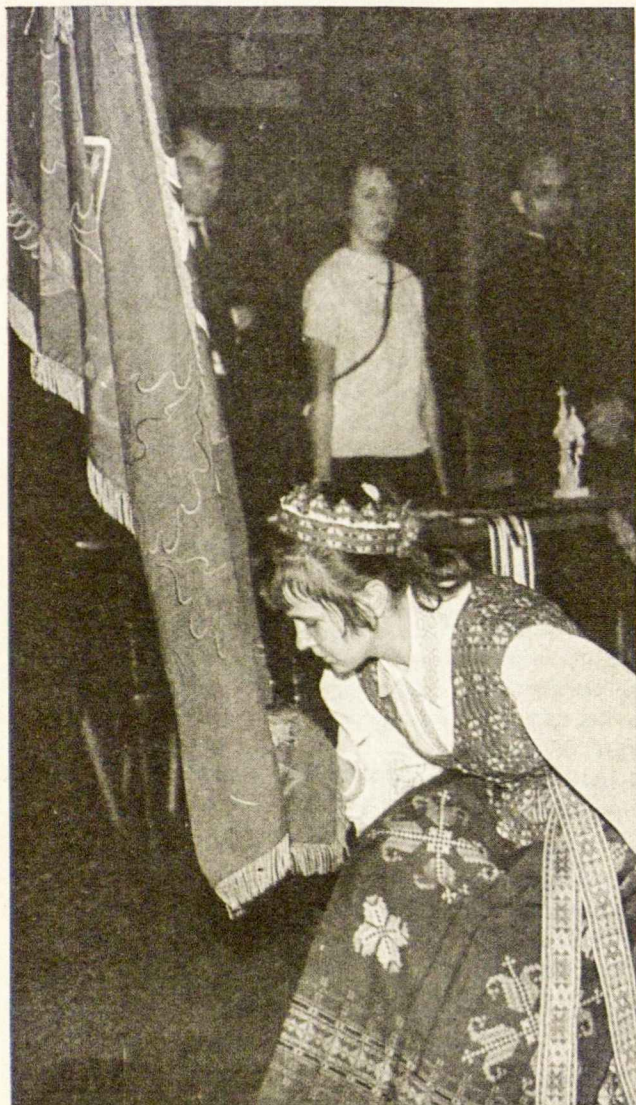
Diskusijoms neliko daug laiko, nes dvyliktą valandą turėjo būti dialoginės šv. Mišios.

Po šv. Mišių šeimininkė su Jono Šalčiaus pagalba suruošė skanūs iškilingus kalakuto pietus, per kuriuos Jonas Boguta tarė užbaigimo žodį. Jonas tikėjosi, kad nors maža liepsnelė užsižibino mumyse per šiuos žiemos kursus. Tėvas Kęstutis Trimakas apibūdino jėzuitų leidžiamą "Laiškai Lietuviams". Prisiminimui buvo įteikta dalyviams maldaknygių ir "Laiškai Lietuviams" egzempliorių.

Vakare Dubysos salėje įvyko oficialus kursų užbaigimas — šokiai su programa, kurią išpildė Janina Radvilaitė, Birutė Bogutaitė ir Danutė Pūkelytė.

Gražina Bičiūnaitė

Vasario 16 gimnazijos (Vokietijoje) šventė. R. Tamošaitytė bučiuoja kuopos vėliavą. Matomi garbės prezidiumo nariai: A. Šležas, B. Forsterytė ir kun. A. Bernatonis.

IŠ PLATAUS PASAULIO

TORONTO

Toronte veikia viena St. Šalkauskio Moksleivių at-kų kuopa. Jaunučiai ir jaunesnieji veikia atskirai prie abiejų lietuviškų parapijų, Prisikėlimo ir Šv. Jono Krikštytojo. Vyresniųjų grupė laikosi prie Prisikėlimo parapijos.

Prie Šv. Jono Krikštytojo veikia maždaug 25 jaunučiai ir jaunesnieji, globjami K. Kaknevičiaus. Prie Prisikėlimo parapijos, jaunųjų grupėje, mergaitės ir berniukai dirba atskirai. Jaunesniųjų berniukų yra 15, jaunučių — 20. Juos globoja Mečys Bušinskas. Jaunesniųjų mergaičių yra 20, jaunučių — 15. Mergaites globoja Nekalto Prasidėjimo seselės.

Vyresniųjų moksleivių kuopai priklauso 35 berniukai ir mergaitės nuo 9 iki 13 gimnazijos klasės. Kuopos globėjas yra Vincas Kolyčius; dvasios vadas yra tėv. Rafaelis Šakalys, OFM. 1963 metai buvo antri su bendra vyresniųjų kuopa. 1963 m. valdybą sudarė Edvardas Puodžiukas — pirmininkas, Jūratė Čeponkutė, Regina Kryžanauskaitė, Juozas Kvederys ir Algis Puteris. Jaunimo yra labai daug ir veikti nori, bet trūksta globėjų. Išskyrus vieną kitą, studentai prie darbo neprisideda.

1963 m. kuopos veikla šiek tiek pagyvėjo. Bendri susirinkimai vyksta kas tris, keturias savaites. Tarp jų būna atskiri mergaičių ir berniukų susirinkimai. Susirinkimai yra neformalūs, ir šiuo laiku bazuojasi įvairiomis diskusijomis. Į programą dažnai įtraukiamas platesnis susipažinimas su at-kų organizacija ir trumpos humoristinės meninės dalys. Be to, valdyba planuoja įvairias iškylas ir susitikimus su tolimesnėmis kuopom.

Moksleiviai organizuoti su vėliavomis dalyvauja šv. Mišiose per tautines ir bažnytines šventes. Gavėnios laike organizuojama susikaupimo diena. Sendraugiai organizuoja metinę at-kų šventę, kurios metu nauji nariai duoda įžodį ir jaunimas išpildo programą. Moksleiviai taip pat pasirodo meninėse programose įvairiuose minėjimuose. Sausio mėnesį buvo suruoštas bendras susirinkimas — studijų diena su hamiltoniečiais. Birželio mėnesį Toronto kuopa viešėjo pas clevelandiečius. Be to, kiekvieną vasarą Wasagoje yra ruošama stovykla.

Gimnazijos jaunimas šiuo laiku yra susidomėjęs at-kų organizacija. Bendrai paėmus, jie yra pajėgūs ir nori dirbti, bet trūksta patyrimo. Jeigu tik atsiras daugiau sugebančių ir norinčių dirbti su jaunuoliais, ir jeigu jaunime išsilaikys dabartinis entuziazmas, Toronto moksleivių veikla stipriai žengs pirmyn.

AB

Ateitininkų šventė Vasario 16 gimnazijoje

Gruodžio 8 d. Vasario 16 gimnazijos moksleiviai ateitininkai šventė savo tradicinę šventę. Tačiau šiemetinė Ne-kaltai Pradėtosios diena buvo tuo ypatingesnė, kad jau iš vakaro atvyko svečiai — studentai ateitininkai, kurie panoro kartu su moksleiviais duoti ateitininkiskąjį žodį. Šventė prasidėjo šviesiomis spalvomis atnaujin-toje Huettenfeldo kaimo bažnytėlėje. Pamaldas laikė ir pamokslą pasakė Sielovados direktorius tėv. Alfonsas Bernatonis. Po pamaldų visi rinkosi į gimnazijos salę, skoningai mokyto-jo dail. A. Krivicko papuoštą. Susirin-kimą atidarė gimnazijos moksleivių ateitininkų vysk. Motiejaus Valan-čiaus kuopos pirmininkas Algis Vit-kus, kviesdamas sugiedoti giesmę Ma-rijos garbei. Kun. J. Dėdinas laikė paskaitą, kurioje įdomiai nušvietė Marijos kulto susiformavimą seno-vėje. Baigdamas palinkėjo ateitinin-kams eiti su Marijos globa, darant garbę Marijai ir lietuvių tautai. Užbai-gai kandidatė R. Tamošaitytė pa-

deklamavo Leonardo Andriekaus poe-zijos.

Toliau sekė prezidiumo pakvietimas, vėliavos įnešimas. Dvasios vadas kun. J. Riaubūnas sveikino svečius ir na-miškius, susibūrusius į šią gražią šventę. Jo žodžiai ateitininkams — ištikimybė Kristui, ištikimybė Lietu-vai. Jis ragino įsidėmėti duosimo įžo-džio rimtumą ir šventumą. Kun. J. Riaubūno globoje šiais metais žodžiui pasiruošė 4 moksleiviai kandidatai, kurie klaupdami prieš vėliavą ir ją bučiuodami užtvirtino savąjį pasiry-žimą. Kiti 6 ateitininkai gavo vyres-niųjų žymenį — juostelę. Kartu stu-dento ateitininko žodį davė Marina Auderytė (iš Berlyno universiteto), Dalia Damijonaitytė (iš Frankfurto) ir Bronius Čepulevičius (iš Heidelber-go universiteto). Organizacijos ženklus uždėjo Sielovados direktorius tėv. A. Bernatonis ir gimnazijos direkto-rius kun. Br. Liubinas. Direktorius Liubinas priminė savo kalboje, kad ateitininkai turi visada liktis ištikimi principams organizacijos, turnčios 50 metų senumo ir kartu būti savo gyve-namojo laiko žmonėmis. Jis pabrėžė

taip pat, kad ateitininkijai skirta gy-venti, nes už jos idealus daugelis yra žuvę. "Tik tos idėjos miršta, už ku-rias niekas nemiršta!" Studentų ateitininkų pirmininkas Vincas Bartuse-vičius padėjo gimnazijos vadovybei, kad suteikė galimybę pasijusti savuose namuose, iškėlė po visą V. Vokietiją išblaškytai gyvenančių stu-dentų organizacinio veikimo sunku-mus ir papasakojo apie dedamas pa-stangas palaikyti bent savitarpio ry-šį. Sendraugių vardu kalbėjęs Adol-fas Šležas priminė savanoriškai pasi-imtų pareigų grožį, kilnumą ir atsaka-kingumo reikalingumą. Norint "Visa atnaujinti Kristuje", pirmoj eilėj tai reikia atlikti savo asmenyje!

Galiausiai sekė šeimyninio pobū-džio vaišės kartu su svečiais, kurių metu sveikinimo žodžius tarė Evan-gelikų Jaunimo Ratelio vadovas mo-kyt. Fricas Skėrys ir skautų "Auš-ros" tunto tuntininkas mokyt. Taut-vydas Gailius. Tėv. Bernatonis žodį davusiuosius apdovanojo Sib'ro lietu-vaičių maldaknyge bei iš Romos at-vežtomis devocianalijomis.

Regina Tamošaitytė

Studentų Ateitininkų Sąjunga — New Yorko Draugovė VEIKLOS PLANAS Nr. 2

New Yorko draugovė verta dėmesio savu planin-gu pasiruošimu metinei veiklai. Štai tuoj po Kalėdų ga-vome antrojo semestro veiklos planą, kurį čia spaus-diname. Šis planas buvo išsiuntinėtąs kiekvienam drau-govės nariui. Siūlome New Yorko draugovės pavyz-džiu sekti ir kitų vietovių vienetams. R e d.

1963-1964 mokslo metai

27-30 gruodžio — penktadienis — pirmadienis
Ideologiniai kursai — Jaunimo Centre Chicagoje

31 gruodžio — antradienis

Naujųjų Metų sutikimas — 9:00 p.m. Poughkeepsie,
New York

10 sausio — penktadienis

Draugovės susirinkimas — 8:00 p.m. pas ponus Lušius:
88-01 104th Street, Richmond Hill, New York 11418

25 sausio — šeštadienis

Priešgavėninis Blynų Balius-Šokiai — 8:00 p.m. Apreiš-
kimo parapijos apatinėje salėje: kampas North 5th ir
Havemeyer gatvių, Brooklyn, New York 11211

15 vasario — šeštadienis

Draugovės susirinkimas — 2:00 p.m. pas ponus Strimai-
čius: Mystic, Connecticut

6-8 kovo — penktadienis — sekmadienis

Draugovės gavėninės rekolekcijos

20 kovo — penktadienis

Draugovės susirinkimas — New Jersey

27 kovo — Didysis Penktadienis

Draugovė budi prie Kristaus Karsto Apreiškimo baž-
nyčioje

3 arba 4 balandžio — penktadienis ar šeštadienis

Draugovės susirinkimas ir "social" su latvių DZIN-
TARS studentų organizacija — Long Island, New York

Balandžio ar gegužės mėn. metu — tikslios datos
bus praneštos vėliau:

Kandidatų egzaminai ir "priėmimui į šeimą" pietūs. Me-
tinė New Yorko ateitininkų šventė — kandidatų žodis

8 gegužės — penktadienis

Draugovės susirinkimas — New Jersey

20 birželio — šeštadienis

Draugovės susirinkimas — New Yorke. Naujos val-
dybos rinkimai ir planai vasaros veiklai

27-28 birželio — šeštadienis — sekmadienis

LSS New Jersey skyriaus Joninių iškyla

20-30 liepos —

PAX ROMANA Interfederal Assembly, Washington,
D.C.

Kiti veiklos punktai dar be tikslių nustatytų datų:
Diskusiniai būreliai — sava iniciatyva organizuojami.
New York World's Fair lietuvių diena. Iškyla ar po-
būvis su MAS NY Marijos Pečkauskaitės kuopa. SAS
vasaros stovykla — Dainavoje rugpjūčio pabaigoje.

Visi plano pasikeitimai ir paskėjęsios tikslios da-
tos bus pranešta vėliau.

ARGENTINA

Pietų Amerikos jaunimo kolonija

Vykdamas II Pietų Amerikos lietuvių kongreso nutarimus, šiemet Argentinoje bus organizuojama bendra trijų kraštų — Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuviškojo jaunimo vasaros kolonija.

Organizavimo darbo ėmėsi Argentinos ateitininkai, kurie Kordubos kalnuose organizuoja dviejų savaičių atostogų koloniją, kurių metu bus kartu pravesta ir studijų savaitė.

Su dideliu entuziazmu jau ruošiasi minėtų trijų kraštų lietuvių jaunimas šioms atostogoms. Tikrai sutinka nemaža finansinių sunkumų, ypač kurie turi atvykti iš tolimesnių kraštų.

Tikime, kad mūsų broliai lietuviai Š. Amerikoje supras ir padės šį jaunimo entuziazmą realizuoti, kaip suprato ir kitais atvejais, padėdami jaunimui Europoje po karo.

Kreipiamės ypatingai į savo idėjos brolius, kurie kovoja dėl tų pačių idėjų. Pietų Amerikos lietuvių jaunimas yra gana apleistas ir reikalingas broliškos pagalbos.

Aukas prašome siųsti ateitininkų federacijos valdybai, kuri apsiėmė jas persiųsti mums. Siųsti sekančiu adresu: Ateitininkų Federacijos Valdyba, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Prašome tikrai pridėti pažymint: Pietų Amerikos Jaunimui.

Pr. Dielininkaičio sportininkų kuopos dalis su treneriu. Iš kairės į dešinę stovi: Vytautas Beleška, Raimondas Šilkaitis, Vytautas Narutis, treneris Algis Nausėda, Vytautas Butkus, Bronius Alcalinas ir klūpo: Vytautas Valaitis, Lucijus Alenskas ir Jonas Astrauskas.

Z. Degučio nuotr.

CHICAGO

Studentai

Chicagos Studentų Ateitininkų draugovė susirinko sausio 12 d.

Po skubių pusryčių ir ilgokų dainų, prasidėjo rimtoji susirinkimo dalis. Pirmininkauti buvo pakviestas Jonas Šalčius, o sekretoriauti Vaigalė Kavalūnaitė. Kadangi dabar studentai turi egzaminus, buvo nutarta, kad susirinkimas bus trumpas.

Jono Šoliūno paskaita "Inteligentiškumas" išaiškino mums, kas yra tikras inteligentas ir kuo jis skiriasi nuo pseudointeligentų, kurie galvoja, kad pinigine padarys juos tikrais inteligentais. Inteligentas yra "amžinosios šviesos ir tiesos ieškotojas". Jis yra galvojantis žmogus, kuris žino savo vietą pasaulyje. Tapti inteligentu tai ne vaikiškas darbas, jis turi būti kilnus ir kuklus. Jis tarnauja žmonėms, kad galėtų juos vesti, tai ir mes būkime tarnais, kad taptume vadais.

Po šios įspūdingos paskaitos buvo keli pranešimai. Pirmininkas nuoširdžiai padėkojo mergaitėms, kurios padėjo lietuvių paviljone Navy Pier, taip pat visiems ateitininkams, namiškiams ir svečiams už atsilankymą į kursus.

Apie Naujųjų Metų susitikimą bus pranešta per kitą susirinkimą. Būtų labai gražu iš studentų pusės, jei jie neimtų atgal dalies pinigų už bilietus, o paliktų juos draugovėi. Arba galima paimt tuos keturis dolerius ir užsimokėti savo nario mokesį.

DALIAI IR VIRGINIJAI CHODECKAITĖMS,

jų tėveliui mirus, reiškiamo gilią užuojautą.

Chicagos SAS Draugovė ir "ATEITIS"

Damutei Polteraitytei, jos dėdei

VIKTORUI UŽUPIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžių užuojautą.

"ATEITIS" ir Detroito SAS Draugovė

Buvo priimtas naujas narys, Bronius Stepulionis, iš South Bend, Ind.

Reiškiamie užuojautą Virginijai ir Daliai Chodeckaitėms, jų tėveliui mirus.

Taip baigėsi susirinkimas, ir visi grįžom prie knygų ruoštis egzaminams.

V. K.

Prano Dielininkaičio kuopos veiklos pranešimas

Kuopa susideda iš: jaunučių — 33 nariai, mergaičių būrelio — 24 nariai, berniukų būrelio — 22 nariai. Viso kuopoje yra 79 nariai.

Šių metų valdybą sudaro: Raimundas Šilkaitis — pirmininkas, Živilė Paskočiūnaitė — sekretorė, Viktorija Bačiūskaitė — išdėstytinė, Dalia Barzdukaitė — mergaičių seniūnė, Vytautas Narutis — berniukų seniūnas.

Jaunučius šiuo metu globoja E. Rožėnienė, o berniukų būrelį — P. Narutis, o mergaičių būrelį — D. Kriaučiūnienė. Vyriausias globėjas yra Juozas Polikaitis.

Jaunučiai turi susirinkimus kas trečią savaitę. Jų metu globėja kalba įvairiomis temomis pritaikintomis jų amžiui. Patys nariai išpildo meninę programą. Taip pat susirinkimo metu žaidžiami įvairūs žaidimai.

Mergaičių būrelis iki šiol buvo be globėjos, tad ir programa buvo menka. Dabar susirinkimai numatomi kas mėnesį.

Berniukų būrelis turi mėnesinius susirinkimus. Jų metu diskutuojami įvairūs klausimai ir kiekvienas narys iš eilės pateikia trumpą mėnesinę katalikiškos veiklos apžvalgą. Šių metų darbotvarkėje numatoma diskutuoti sekančiais klausimais: Ateitininkų principai. Kas yra profesorius Šalkauskis, Ateitininkai ir Amerika, Komunizmo idėjos, Kas yra malda, Ateitininko pareigos ir panašiai. Be to būrelis turi krepšinio komandą "Ateitis", kurios treniruotės vyksta kiekvieno pirmadienio vakarą.

1963 m. buvo svarbesnieji susirinkimai:

Kalėdinis susirinkimas — Maironio minėjimas — sausio mėn., Kaukių baltiaus ruošimo dalininkai — kovo mėn., Kuopos šventė — gegužės mėn., Vėlinių minėjimas — spalio mėn.

Raimundas Šilkaitis

Lipniūno kuopa

Chicago kun. Alfonso Lipniūno kuopa įsteigta 1949 m. Joje dayvauja vyresnieji moksleiviai. Narių 1963 m. buvo 54: berniukų 17 ir mergaičių 37. Dvasios vadu yra kun. Raibužis, SJ, o globėjas — Ramūnas Motekaitis. Valdybą sudaro: Romas Sakadolskis — pirmininkas, Česlovas Kybartas — vicepirmininkas, Regina Bakaitytė — sekr.,

Antanas Račas — išd. ir Jūratė Maciūnaitė — socialinių reikalų vedėja.

Kuopos susirinkimai vyksta Jaunimo Centre kas trečią mėnesio sekmadienį po 10 val. Mišių, kurias išklausome Jėzuitų koplyčioje. Gruodžio mėn. su me turime tradicinį Kalėdų senelį ir dovanų dalijimą. Per gegužės mėn. sumą yra renkama ateinančių mokslo metų valdyba. Kitą mėn. vyksta kuopos šventė.

Kiekvienais mokslo metais yra ruošiamas studijų vakaras, kuriame studentai informuoja narius ir svečius apie savo universitetus. Kiekvienais metais vyksta ideologiniai kursai ir egzaminai kandidatams ir juostelės neturintiems. Taip per metus esti dvi tradicinės iškylas: į Lake Paw Paw ir žiemos sporto vietas.

Per metus kuopa rengia dvejus šokių. Vieni — mokslo metų pradžioje, o kiti — blynų.

Kuopoje veikia du būreliai: mergaičių ir berniukų (neseniai įsisteigę). Šie būreliai turi savo globėjus, daro savo sumus, iškylas ir labai organizuotai atlieka šokių parengimo darbą.

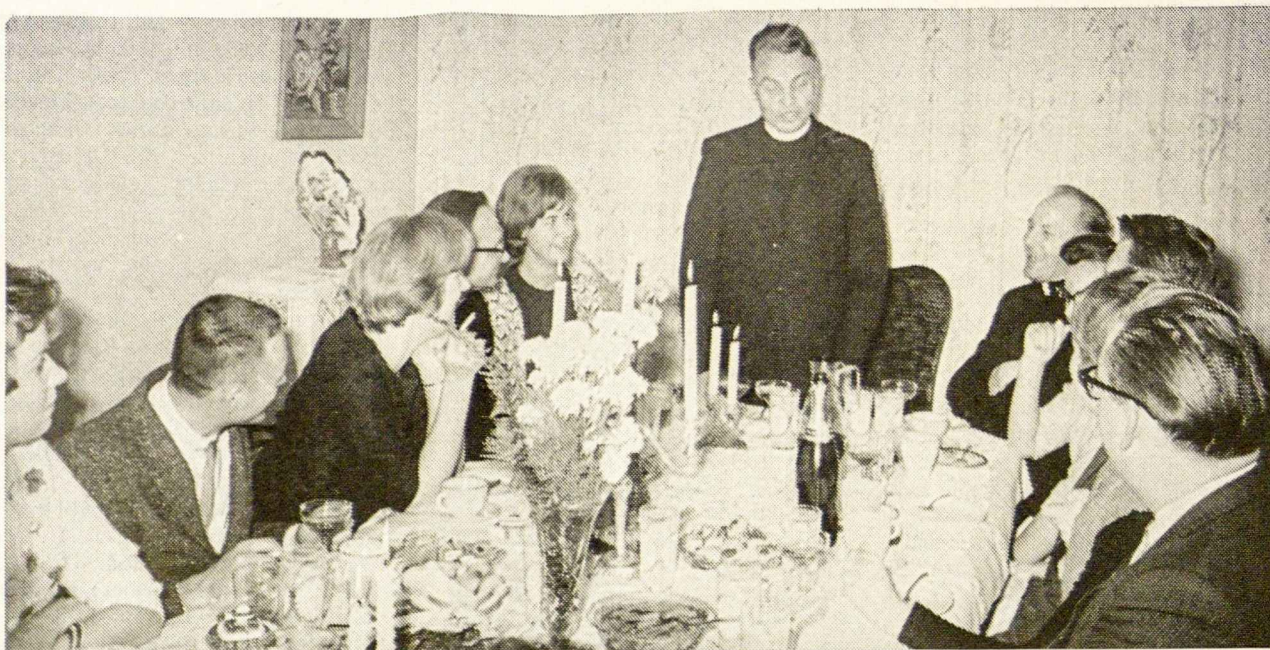
Sena kuopos tradicija, kuri ne tik suvienija kuopos narius, bet patraukia bei įjungia į kuopos atmosferą naujuosius, yra dainavimas. Kuopoje ji yra labai aktyvi, ypatingai prieš sumus ir iškylas.

Praeitais mokslo metais susirinkimų rimtosios dalys susidarė (daugiau ar

Buvusi ir nauja M.A.S. centro valdyba. Sėdi (iš k. į d.): Jonas Račkauskas, Aušrelė Skirmuntaitė, kun. dr. Ignas Urbonas, Janina Radvilaitė, kun. Gediminas Kijauskas, S.J., stovi: Alvydas Bičiūnas, Vyta Čerškutė, Kęstutis Bagdonas, Birutė Miniataitė, Algis Lukas ir Zina Jurėnaitė.

B. Lungio nuotrauka

Pagerbtuvės kun. dr. Ig. Urbono, kuris jau apie dešimtį metų yra MAS centro valdybos dvasios vadas. Vaišėse dalyvavo senoji ir naujoji MAS centro valdybos.

B. Lungio nuotrauka

mažiau) iš metinės programos temų. Buvo bendras Marijos kuopos ir mūsų su-mas, kuriame vyko debatai apie M.A.S. organizacijos problemas. 1963 metais paskaitos, referatai ir diskusijos daugiau lietuvių jaunimo problemas: santykiai tėvų ir vaikų ir t.t. Artimoj ateity planuojama organizuoti debatus ir pagyvinti diskusijas.

1963 m. spalio ir lapkričio mėn. apie du trečdaliai kuopos narių entuziastiškai įsijungė į Balso darbą rinkdami aukas.

Ateičiai planai yra dideli. Galvojami būdai sukelti didesnį įdomumą susirinkimuose, patraukti didesnį skaičių naujų narių ir dar arčiau suvienyti kuopą.

R. S.

Marijos kuopos berniukai

Sausio 12 d. Marijos kuopos (Chicagoje) berniukai nuvyko į tėvų jėzuitų koplyčią pamaldoms. Po to įvyko susirinkimas Liulevičių bute. Susirinkimą pradėjome malda. Vienas svarbiųjų nutarimų — pasiskirstymas pareigomis. Pirmininku išrinktas Vincas Matulevičius, vicepirmininku — Antanas Janušas ir sporto reikalų vedėju — Jonas Ilekis. Korespondentu ir jaunųjų globėju — Aleksandras Pakalniškis, o jo padėjėju — Arvydas Valenta. Naujų narių verbuotojais išrinkti Raimundas Karalius ir Aloyzas Juozapavičius.

Susirinkimo eigoje nutarta turėti susirinkimus sausio 26 d., vasario 23 d., kovo 22 d., balandžio 26 d. ir gegužės 24 d. Išskylas nutarėme turėti vasario 9 d., kovo 8 d., balandžio 12 d., gegužės 10 d. ir birželio 14 d. Ateinančiam susirinkimui Antanas Janušas paruošė programą apie gyvulių natūralų

gyvenimą. Vasario 9 d. nutarėme praleisti "Museum of Science and Industry", kuriame bus programa apie vokiečių mokslinius išradimus. P. Liulevičienė pavaišino skaniais pusryčiais ir susirinkimą baigėme malda.

Po susirinkimo mūsų globėjas dr. Liulevičius, pasikrovęs mus savo autobusėlyje, vežė greitkeliais aplink Chicagą ir po poros valandų atsidūrėme O'Hare aerodrome. Aerodrome praleidome laiką, bežiūrėdami į lėktuvus. Po daktaro užfundytų pietų užlipome ant "observation deck". Ten vos mus nepavertė vėjas ir nupūtė Jonui nukritusių ausinių nuo platformos. Belipant žemyn, kaip "aklai vištai grūdas", pasitaikė proga apžiūrėti lėktuvą iš vidaus, kai mes užkalbinom vieną inžinierių. Jis mums aprodė "Electra" lėktuvo pilotų kabiną, aiškino lėktuvo skridimą ir pilotų darbus. Grįždami į daktaro autobusėlį, mes pasiėmėme literatūros apie lėktuvus.

Parvažiavome su įkvėptu noru būti lėktuvo pilotais.

Aleksandras Pakalniškis

Lipniūniečiai!

Gruodžio 22 d. įvyko Kun. Alf. Lipniūno kuopos kalėdinis susirinkimas. Apie 11:30 val. ryte, po pusryčių, visi nariai ir kandidatai sustojo į ratelį ir pakėlė balsus linksmai dainai. Po dainų visi susėdo ir neramiai laukė Kalėdų senelio.

Per šį susirinkimą Regis Konauka buvo pakviestas pirmininkauti, o Rima Pakeltytė — sekretoriauti. Protokolą skaitė Zita Stirbytė. Kun. Raibužio žodis buvo trumpas, nes jis žinojo, kad mes laukiame svečio.

Po Tėvo Raibužio žodžio pirmininkas pranešė, kad Kalėdų senelis netrukus atvyks. Dramatiškai durys atsidarė ir Kalėdų senelis įėjo į kambarį, sveikindamas visus. Jis atsisėdo po lietuviškai papuošta tradicine eglute. Pavadinęs narius, kandidatus ir svečius, pradėjo jiems dalinti dovanėles.

Kiti lipniūniečiai buvo atsinešę foto aparatų ir fotografavo įdomesnius įvykius. Taip ir baigėsi mūsų susirinkimas.

Sausio 19 d. įvyko Kun. Alf. Lipniūno kuopos susirinkimas. Prieš susirinkimą visi sustojo į tradicinį ratelį ir padainavo linksmai.

Kun. Raibužis pradėjo susirinkimą malda. Česlovas Kybartas buvo pakviestas pirmininkauti ir Elena Bradūnaitė — sekretoriauti. Protokolą skaitė Regina Bakaitytė.

Kun. Raibužis pakalbėjo apie gavėnią ir ragino mus panaudoti šį laiką susivaldymo ugdymui.

Naujus narius apdovanojome gėlėmis, o jie padainavo senesniešiams.

Romas Sakadolskis pranešė apie Blynų balių, kuris įvyks vasario 8 d. Vėliau buvo referatas — Intelektualas — kurį perskaitė Romas. Jis taip pat pranešė apie debatus, kurie įvyks kitą susirinkimą.

Susirinkimas pasibaigė at-kų himnu.

Aldona Zita Stirbytė

CLEVELAND

Clevelando moksleivių ateitininkų veikloje dalyvauja 90 moksleivių, pasiskirsčiusių į vyresniusius (9-tos iki 12-tos gimn. klasės), jaunesniusius (5-to iki 8-to skyriaus), jaunius (antras, trečias ir ketvirtas skyriai) ir jaunu-

čius (vaikų darželis ir pirmas skyrius).

Vyresnieji moksleiviai sudaro Clevelando Moksleivių Ateitininkų Maironio kuopą. Joje yra 21 narys. Pereitų metų bėgyje susirinkimus turėjome kas mėnesį. Susirinkimuose stengėmės praeiti sąjungos mums skirtą programą. Prelegentais kvietėme ateitininkus sendraugius ir studentus. Nagrinėjome temas liečiančias kiekvieną iš penkių ateitininkų principų, taip pat — komunizmą, genocidą, o kad įdomiau būtų, vietną susirinkimą skyrėme ir moderniosios muzikos nagrinėjimui. Pa minėtas gana malonus įvykis — tai Toronto ateitininkų moksleivių tridienio svečiavimasis Clevelande. Su jais kartu išskylavome, lankėme Clevelando žymesnes vietas, pasižokome, padainavome. Ta pačia proga ir pasigūnėjome tema: "Ar grįžtume į Lietuvą, jei ji būtų laisva". Motinos dienos proga per vietos lietuvių radijo valandą davėme montažą. Clevelando moksleivių ateitininkų metinė šventė po ilgesnės pertraukos numatoma suruošti ateinančią pavasarį.

Jaunesnieji moksleiviai veikia pasiskirstę būreliais — vienas mergaičių ir vienas berniukų. Jiems priklauso 21 narys. Jaunius sudaro trys būreliai — du mergaičių ir vienas berniukų. Jiem priklauso 32 mokiniai. Atskirą būrelį sudaro 16 jaunučių — tai mūsų prieauglis derželinio ir pirmo skyriaus vaikai. Jaunučiams vadovauja ir juos globoja patys tėveliai. Jaunių ir jaunesniųjų būreliai kiekvienas turi po atskirą vadovą — mergaitės studentę giedrininkę, o berniukams po studentą atetitininką. Šalia vadovo kiekvienas būrelis turi po atskirą globėją — tėvą ar mamytę, ateitininką sendraugį.

Kas antrą mėnesio sekmad'enį šv. Jurgio parapijos salėje ir gretimose patalpose renkasi jaunesnieji ir jaunieji kartu, o jaunučiai tuo pat laiku atskirai. Šiuo metu pradedami kviesti ir atskiri būrelių susirinkimai šeimose. Juose pakartojama bendruose susirin-

Savo buvusį pirmininką

GEDIMINĄ TRIMAKĄ

ir

DANĄ MATONYTĘ,

sukūrus šeimos židinį, sveikina

S.A.S. New Yorko Draugovė

kimuose praeita programa, daugiau dėmesio kreipiant į žaidimus, pomėgius, pokalbius.

Baigdamas noriu pažymėti, kad mūsų darbas, gražiai besivystantis, nebūtų įmanomas be Clevelando ateitininkų sendraugių ir studentų ateitininkų pagalbos.

Antanas Razgaitis

Maironio kuopos pirmininkas

EAST ST. LOUIS

Šv. Kazimiero kuopa E. St. Louis, Ill., steigta 1950 m. Dabartinę valdybą sudaro: Kęstutis Kemežys — pirmininkas, Danutė Dubickaitė — sekretorė, Jūratė Grybinaitė — išdininkė, Marytė Gavelyte — vicepirm., kun. prel. Antanas Deksnys — dvasios vadas ir globėja — Mrs. David Taylor (Veronika Stančiūtė). Turi 14 narių. Jaunučiai ir moksleiviai susirinkimus daro kartu, nes yra permažas skaičius perskirti. Susirinkimai esti sykį per mėnesį. Per susirinkimą skaitomas protokolas, referatas, globėjos žodis, mėsiniš dalis programos, pasilinksminimas, malda, ateitininkų ir Lietuvos himnai.

Danutė Dubickaitė

GRAND RAPIDS

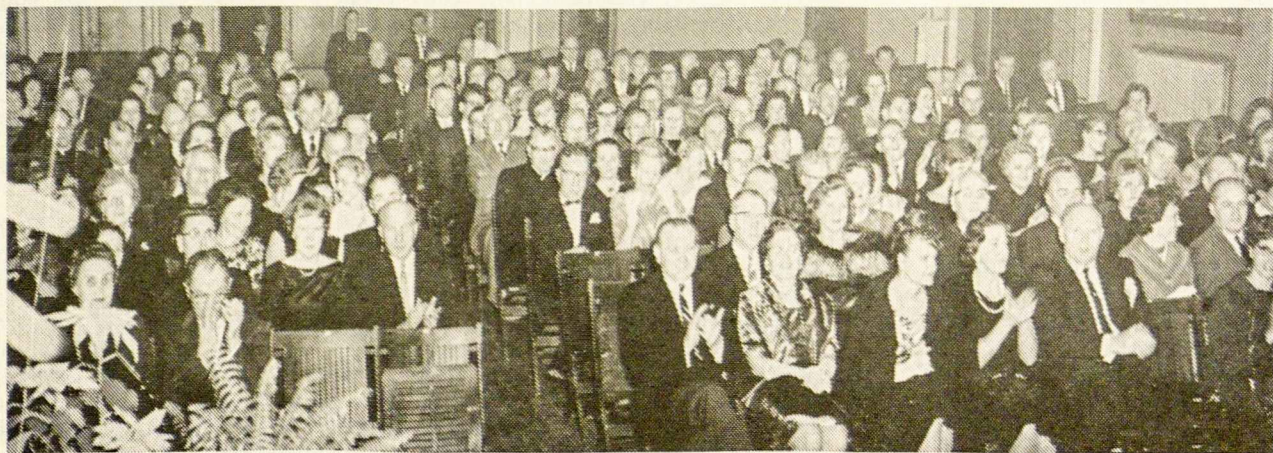
Prof. Kazimiero Pakšto kuopa įsikūrė lapkričio mėnesį 1960 m. Dabartiniu metu yra 16 narių — 10

moksleivių ir 6 jaunučiai. Valdybą sudaro pirmininkė Gražina Lukoševičiūtė, sekretorė Birutė Žygaitė ir išdininkė Marytė Astraitė. Globėja yra A. Lukaševičiūtė. Dvasios vadas buvo kun. Kardas, bet dabar išsikėlė į New Yorką.

1961, 1962 ir 1963 metų bėgyje buvo suruošta 18 posėdžių ir sušaukta 20 susirinkimų.

Suruošėm Vasario 16 minėjimą susirinkimo metu; Užpildėm meno dalį tautiniais šokiais ir dainom Vasario 16 minėjime, Muskegon, Mich.; Dalyvavom mūsų kolonijoj LB ruošame Vasario 16 minėjime, užpildėm dalį metno programos; Suruošėm Blynų balius ir šv. Kazimiero minėjimą; Suruošėm Margučių parodą per Atvelykį su kavute; Paminėjom 14 birželio susirinkime; LB minint 14 birželio dalyvavom televizijoje, išklaušėm šv. Mišias ir priėmėm šv. Komuniją.

Suruošta kuopos iškyla su tėvais; Dalyvauta Muskegon, Mich. amerikiečių ruošame tarptautiniam pasirodyme su tautiniais šokiais — Miss Michigan Pageant — Seaway Festival; Suruošta Maironio minėjimas — bendrai išklaušėm šv. Mišias ir priėmėm šv. Komuniją; Suruošta šokiai kartu su studentais; Dalyvavom LB Motinos dienos minėjime, užpildėm dalį meno programos; Kartu su sąjungietėmis išklaušėm šv. Mišias, priėmėm šv. Komuniją ir bendrai valgėm pusryčius.

Svečiai Ateities klubo suruoštame koncerte sausio 5 d. Clevelande.

Vasario 16 minėjimas buvo suruoštas su kavute parapijos mokyklos patalpose. Buvo rinktos aukos ALT., šv. Mišios buvo užprašytos už Lietuvos išlaisvinimą. Visos bendrai išklausėm šv. Mišias ir priėmėm šv. Komuniją.

Šv. Kazimiero minėjimą suruošėm su tėvais. Visos bendrai išklausėm šv. Mišias; Dalyvavom LB suruoštam Vasario 16 minėjime; Išpildėm meno dalį per kun. Žvirblio 25 metų jubilėjaus šventę, įteikėm jam piniginę dovaną; Per Atvelykį suruošėm Metinę šventę su Margučių paroda; Užprašėm šv. Mišias, kurias visos išklausėm ir bendrai priėmėm šv. Komuniją; Dalyvavom LB suruoštam Motinos dienos minėjime; Suruošėm gegužinę prie p.p. Puodžiūnų ežero; Suruošėm mūsų dvasios vadui kun. Kardui išleistuves ir įteikėm piniginę dovaną; Užprašėm šv. Mišias už a.a. dr. Leimono sielą; Siuntėm atstovę į Nepapras-tąją konferenciją New Yorke.

Marytė Astraitė
Nijolė Guginaitė

NEW YORK

Gediminas Naujokaitis dėl karinės prievolės sausio 11 d. pasitraukė iš

Studentų ateitininkų sąjungos New Yorko draugovės sekretoriaus pareigų. Gedimino kadencijos metu draugovės reputacija ir veikla žymiai gerėjo. Šis draugovės žingsnis į tobulybę rėmėsi kolegos Naujokaicio pasiaukojimu ateitininkiškam idealui, taktiškumu ir ypatingu darbštumu. Tikimės, kad Gediminas, grįžęs po šešių mėnesių, dar karščiau pasižymės ateitininkiškame pasaulyje. Sekretoriato darbą perims kolegė Salvinija Gedvilaitė, kurios adresas yra 107—15 116 th St. Richmond Hill, New York 11419. Draugovė linki daug sėkmės ir laimės naujai sekretorei, kuri pasižada daug kalnų nugriauti ateitininkijos labui.

*

Šeštasis New Yorko studentų ateitininkų susirinkimas įvyko sausio 10 ponų Lušių namuose, Richmond Hill, New Yorke. Prof. Simas Sužiedėlis dalyviams kalbėjo apie pasaulėžūrą. Susirinkimui pirmininkavo Antanas Vainius Jr., o sekretoriavo Salvinija Gedvilaitė. Po rimtosios dalies sekė vaisės, kurių metu kolega Aleksas Vaitekūnas rodė savo suktus filmus iš new yoriečių jaunimo iškylių, pasilinksminimų bei stovyklų.

New Yorko studentai ateitininkai su-

tiko naujus metus pas dr. Damijonaitį (Poughkeepsie, New York) suruoštame pobūvyje.

MELROSE PARK

Melrose Parko kuopa

Melrose Parko Jono XXIII kuopa nuo įsisteigimo dienos — 1963 m. gegužės 9 d. — yra padariusi du valdybos posėdžius ir tris visuotinius susirinkimus, įskaitant steigiamąjį susirinkimą, kuriame buvo išrinkta valdyba. Ji pasiskirstė pareigomis: pirm. Rasa Juknelytė, vicepirm. Vida Čepelytė, sekr. Arūnas Pažerūnas ir ižd. Romualdas Barauskas. Kuopos dvasios vadas yra kun. St. Šantaras, o globėja buvo paskirta A. Skirmuntaitė.

Buvo nutarta ruošti karaliaus Mindaugo 700 m. mirties sukakties minėjimą. Buvo išrinkti trys atstovai į Moksleivių Ateitininkų Sąjungos suvažiavimą. Nuspręsta ruošti visuotinius susirinkimus su menine programa: deklamuojuant eilėraščius, dainuojant ir žaidžiant žaidimus. Nutarta suorganizuoti sporto ir šachmatų sek-cijas.

Arūnas Pažerūnas

KALBA ADMINISTRACIJA:

Garbės prenumeratoriai:

Kun. Zenonas Smilga (Middletown, Conn.)
Dr. Antanas Razma (Wilmington, Ill.)
Tėvai Pranciškonai (St. Catherines, Canada)
Dr. Arūnas Liulevičius (Chicago)
Giedrė Bajorūnaitė (Detroit)
kun. J. N. Panavas (Chicago)
kun. Jonas Ruokis (Little Falls, N.Y.)
kun. Alg. Olšauskas (Venice, Calif.)
Alina Skrupskelienė (Chicago)
Algis Lukas (Chicago)
kun. Antanas L. Rubšys (N.Y.)
kun. Dr. F. Bartkus (Dallas, Tx.)
kun. K. Juršėnas (Chicago)
kun. V. Karalevičius (Elizabeth, N. J.)
Prof. B. Vitkus (Chicago)
Dr. K. Valiūnas (New Rochelle, N. Y.)
kun. Antanas Sabas (Sudbury, Canada)
kun. Dr. J. Starkus (Bayonne, N.J.)
J. V. Dėdinas (San Antonio, Tex.)
V. Stonkūnas (Montreal)
kun. Jonas Švagždys (Brockton) atsiuntė \$20.00 už 2 mt.
Dr. Belickas (Evergreen Park, Ill.)
Aukojo "Ateičiai" paremti:

Aukotojas prašęs pavardės neskelbti
\$100.00;
kun. Norbertas Pakalnis (Brooklyn) \$10.00;
Teresė Juškevičiūtė (Chicago) \$5.00;
Dr. P. Rasutis (Chicago) \$4.00;
kun. B. A. Rutkauskas (Boyce, La.) \$2.00;
Aleksandras Andriušaitis (Syracuse) \$2.00;
kun. K. Juršėnas (Chicago) \$2.00;
Dr. D. Jasaitis (Tampa, Fla.) \$2.00;
Saulius Kuprys (Cicero) \$2.00;
kun. A. Petraitis (Schenectady) \$2.00;
Juožas Kazlas (Roma) \$1.11;
Po \$1.00 aukojo:
Viktoras Palunas (Cleveland)
Tėvas R. Šakalys (Toronto),
Aldona Zailskaitė (Cicero),
kun. Dr. F. Bartkus (Dallas, Tex.),
inž. P. Narutis (Chicago),
Algimantas Bublys (Detroit),
Aleksandras Radžius (Baltimore),
Andrius Povilaitis (Jamaica, N.Y.)

Apmokėjo prenumeras nepasit. moksleivijai:

\$6.00 Bostono ASS skyrius vietoj laikraštyje užuojautos p. K. Keblinskienei jos broliui a.a. Užupiui mirus;
\$6.00 Dr. A. Razma (Wilmington);

\$6.00 Tėvai Pranciškonai (St. Catherines, Canada);
\$6.00 kun. Dr. P. Gaida (Toronto);
\$6.00 Dr. P. Rasutis (Chicago);
\$5.00 kun. Dr. J. A. Starkus (Bayonne);
\$5.00 Dr. Belickas (Evergreen Park, Ill.);
\$3.00 Antanas Vainius (Jamaica, N. Y.);
\$3.00 Aleksandras Andriušaitis (Syracuse);
\$3.00 Dr. Ibsenas Skeivys (Richmond Hill);
\$3.00 L. Dambrūnas (Brentwood, Md.);
\$3.00 kun. dr. F. Bartkus (Dallas, Tex.);
\$3.00 kun. K. Juršėnas (Chicago);
\$3.00 Vladas Kulbokas (Boston);
\$3.00 A. Ragelis (Rochester) — mok. P. Jenčiui, Vasario 16 gimn.
\$3.00 Dr. D. Jasaitis (Tampa, Fla.);
\$3.00 Dr. Z. Prusas (Chillicote, Ohio);
\$3.00 kun. M. Vembrė (Brockton) Punksko liet. gimn. mokiniui;
\$3.00 S. Barzdžionytė (Chicago).

Garbės prenumeratoriams, aukotojams ir apmokėjusiems prenumeras moksleivijai V. Vokietijoje, Italijoje, Pietų Amerikoje ir kitur administracija nuoširdžiai dėkoja.

R. ŠLIAŽAS

K a

Amerikos spauda, o ypačiai kariuomenės leidiniai, paskutiniu metu susidomėjo labai partizaniniu karu. Dažnai straipsnio autoriai žvelgia atgal į praeitį, kad parodytų pavyzdžių ar padarytų klaidų. Leo Heiman straipsnis „Guerilla Warfare: An Analysis“, *Military Review*, 1963 m. liepos mėn., įdomus tuo, kad autorius semia žinias iš savo patyrimo kaip bolševikas partizanas Lietuvoje.

Heimano teorija yra, kad vokiečiai padarė didelę klaidą kovoje prieš partizanus, bausdami žiauriai nekaltus gyventojus. Išryškines partizaninio karo lemiamus faktorius: gyventojų paramą, idealistinę užsidegimą kovai ir tinkamą priešą, visų nekenčiamą, autorius eina prie konkretaus Lietuvos pavyzdžio: Lietuvos gyventojai sutiko įžygiuojančius vokiečius kaip išlaisvintojus. Per bolševikmetį lietuviai patyrė gana, kad nekęstų rusų, bet rusai nebuvo sugebę išnaikinti patriotų, tad vokiečiams tik pradėjus karą visas kraštas sukilo ir vokiečiai užėmė Lietuvą per 48 valandas. Tuoj įsisteigė užsidegę lietuvių daliniai, kurie norėjo tęsti kovą fronte, tačiau vokiečiai buvo numatę kitą likimą Lietuvai — jie pavertė ją į koloniją, o dalinius panaudojo vidaus saugumui. Tačiau gyventojai, nors engiami ir išnaudojami, meiliau pakentė vokiečius negu rusus.

Bolševikai partizanai pradėjo veikti pietinėje Lietuvoje jau 1941 m. Tačiau jų eiles pildė tik rusai, lenkai ir žydai ir vien dėl to negalėjo išdrįsti plėsti savo veiklą. Opiausias reikalas buvo bolševikams įjungti lietuvius į jų veiklą ir pažįstant vokiečius priemonės tam pačios pasiūlė. Tad keli lietuviai komunistai ir lietuviškai kalbantys rusai buvo nuvesti prie Viniaus, kurie subūrė daugiau žydų, lenkų ir rusų, kurie galėjo nuduoti lietuvius. Pirmieji du bandymai nepasisekė. 1943 m. kovo mėn. senas lietuvis bolševikas Zimanas bandė vėl su 30 vyrų būriu ir su vienu aiškiu tikslu: išprovokuoti žiaurią vokiečių reakciją prieš lietuvius šiaurinėje Lietuvoje. Jie užpuolė pirmą keletą vokiečių kareivių, nužudė juos žiauriai ir paliko kūnus prie lietuviško kaimo, kur juos ir rado vokiečiai. Vokiečiai ištrėmė visus gyventojus ir sunaikino kaimą. Kitoj vietoj Zimanas užpuolė aviacijos ligoninę ir išžudė visus ligonius

ir slauges. Toj vietoj jis paliko lapelius su atsišaukimais „Lietuvių Patrijotų Fronto“ vardu ir šūkiu: Tegyvuoja laisva Lietuva. Taip pat jis leido vokiečiams rasti laisvą, kuriuose lietuvių dalinių karininkai neva ieškojo susitarti su bolševikais. Vokiečiams jau pradėjo nesisekti rytuose ir jie nepasitikėjo daugiau lietuvių. Taip jie vieną dieną apsupo lietuvių legijono kareivines Kaune, Vilniuje, Šiauliuose ir Panevėžyje, atėmė ginklus ir suvarė vyrus, kurie būtų galėję kovoti prieš rusus, į nelaisvę.

Pasprukę lietuviai ir nepatenkinti elementai pagaliau padidino Zimano eiles iki 6000 vyrų su dideliu šnipų ir rėmėjų tinklu. Jo daliniai susprogdino 67 kariuomenės traukinius, 18 policijos stočių ir 300 sunkvežimių. Zimano agentai įvykdė masinį kalinių pasprukimą iš Kauno forto ir nužudė du augštus Gestapo pareigūnus. Daugiau negu pats sabotažas svėrė psichologinės pasekmės: vokiečiai nužudė šimtus nekaltų lietuvių.

Tačiau tai nekenkė patiems partizanams, priešingai, persekiooti atbėgo pas juos. Vokiečiai apsiriko Lietu-

r a š o

voj dviem atžvilgiais: Jie neatpažino savo tikro priešo ir jie panaudojo per žiaurias priemones prieš gyventojus.

Likime truputį prie komunizmo temos. Galina Berkenkopf straipsnyje „Der Kunstreit in der UdSSR“, *Stimmen der Zeit*, 1963 m. liepos mėn., ieško aiškumo už dabar užsidegusio ginčo tarp komunistų partijos ir jaunųjų menininkų. Labiausiai užpuolami yra Evtušenko, Ehrenburgas ir skulptorius Neisvestnij, tačiau jie atstovauja didesnei grupei, jų menininkų generacijai. Su partija jie susiduria, kada jie bando atvaizduoti tikrą kolchozo ar fabriko kasdienybę, ar ba konfliktą su stalinistine praeitimi. Už šūkių spaudoje yra tokia partijos pozicija: ji nori socialistinio realizmo. Pagal Gorkį, tai yra viltis ir tikėjimas į socialistinę Rusiją, reiškia partija, tauta ir viltis. Visas ginčo keistumas glūdi tame, kad užpultieji menininkai nesipriešina tiems idealams, priešingai, jie nori dar didesnio jų įgyvendinimo. Evtušenko klausia vienoj paskaitoj nustebeš: „Ar tai ne meilės išraiška — tas negailestingumas, kuris slepiasi už karčios ironijos?“

Viena tipinga auka to naujo raganų gaudymo yra jaunas filosofas ir poetas Jesenin — Wolpin, kuris atidavė savo raštus slapta vakariečiams turistams su vienu prašymu, išspausdinti juos su jo vardu vakaruose. Taip padarė prieš du metus New Yorke. Autorius tuo tarpu atsidūrė vieno rusų kalėjimo beprotnamyje. Štai, ką jis rašė viename savo eilėraščių:

Jie mane vijosi iš visų pusių,
kitų tikėjimas ir jų įstatymas.
Aš laukiau tyliai, be balso kaip
gyvulus,
tada atėjai tu pas mane, visai slapta.
Tu atėjai su gėdos ašaromis akyse
ir drebėjai, kai tave nedrąsiai

paėmiau —
et atskirti siena nuo būties,
buvome laimingi, vieni sau...

...Už spygliuotų vielų tu, už gročių
dabar aš,

čia tamsu dieną, o naktį akinanti
šviesa,

kartu su vagimis, net banditais,
profesorais ir žilais popais.

niekad
...Praėjo! Bet viduje nenutilsta
niekad
nerami viltis: gal, jeigu karas...

Viltis, ji lieka, nes čia niekas
neįeina —

taip gal bus penkiolika metų.

Tundra, šaltis, vėjas ir sniegas...

Ir kasykloj skorbutas, kuriam
niekas nepasprunka.

Ir tavo tėvas, niekada jis neregės
šviesos

pakastas po akmenimis, jis negirdi
mūsų

Taip, ten laisvėje... aišku, ten
sotus —

daugiau matai, tačiau nenumatai
galo!

Didysis brolis lieka visada nebylys,
taip slenka metai tyloje. —

Lieka neatsakytas atsakymas:

Kodėl, kam
tremtis tau, o kalėjimas man.

Čia reiškiasi, ko partija labiausiai išsigando abejonės, neviltis, kitur objektyvumas, ryžtingas tiesos ieškojimas. Partijai ši kova yra politinė, nes tokie jausmai griaua senuosius vertybės „dievus“. Pagrinde šioje kovoje susiduria autoritetas, įsitvirtinęs už dogmos, su laisvu žmogaus protu, su menininku, kuris nori sakyti tiesą, pareikšti užuojautą kitam, tuo rusų menas artėja vėl prie didžiosios rusų literatūros tradicijos.

spauda?

KODĖL AŠ MĖGSTU LIETUVIŠKAI DAINUOTI

S
Ū
K
U
R
Y
S

Iš manęs dar nedidelis dainininkas. Įdomu man klausytis koncertų, muzikos. Neseniai Dariaus ir Girėno salėje klausiausi Vyčių choro. Visos dainos buvo dainuojamos lietuviškai. Negražu būtų buvę, jeigu Vyčių choras būtų dainavęs nelietuviškai.

Atsisuku radijo muziką, ten aš išgirstu įvairiausiom kalbom dainuojant. Kiekviena tauta per savo pusvalandį transliuoja savo krašto melodijas.

Juk ir žvirbliai čirškia, varnos krankia, balandžiai burkuoja, gegutė kukuoja ir lakštingala gieda. Visi jie yra paukščiai, bet dainuoja skirtinga kalba. Varnos nepradedą čirškėti žvirblių kalba arba lakštingala nepradedą gegute kukuoti.

Aš esu lietuvių tėvų vaikas. Mano mama dainuoja įvairias dainas. Viena iš tų dainų sako: kad aš užaugčiau didelis ir greitas. Kitos sako: mylėk Dievulį ir tėvynę. Dar kitos sako: brangink tėvų kalbą. Besiklausydamas išmokau ir aš lietuviškai dainuoti. Šiandien man būtų keista klausytis tos pačios dainos svetima kalba. Ją dainuotų nebe mano mama, nebe mano tėvelis ir nebe aš pats. Ta daina man būtų svetima.

Gyvenu svetimame krašte. Mokslą turiu eiti svetima kalba, nes čia lietuviškų mokyklų nėra. Ir darbe turbūt teks vartoti svetimą kalbą. Bet kai tik įstaigos duris uždarysiu, pasijusiu vėl laisvas. Galėsiu lietuviškai kalbėti, dainuoti.

Esu laimingas, kad tokioje didelėje amerikiečių jūroje yra maža salelė, kurioje galiu laisvai dainuoti lietuviškai. Jeigu kartais pasidaro liūdna toje saloje, niūniuojau lietuviškai liūdnei. O kai linksma, šokinėdamas dainuoju lietuviškai linksmai.

Tegul būna daug toje Amerikos jūroje tų mažų salelių! Ir tegul iš kiekvienos salos skamba gimtosios kalbos dainų žodžiai. Dievuliui patinka klausytis tokios dainos, kokią kalbą Jis kiekvienam padovanojo.

Aleksas Pakalniškis

AŠ TAVO VEIDĄ MATAU

*Aš tavo veidą matau kiekvienam gėlės žiedelyj.
Tavo akys blizga ankstyvo ryto rasos ašarom.
Tavo lūpos šypsos kiekvienam vėjelio pūtimui.
Ir svajoju, kad tu savo galingom rankom
Kvieti mane.
Aš tave matau tamsioj naktyj —
Tavo akys — šviesiausios žvaigždės.
Kai vėjelis pūčia, tu mane kvieti.*

Mirga Pakalniškytė

Vyr. red.

Leonas Valaitis

**6641 So. Maplewood
Chicago, Illinois
60629**

Mirga Pakalniškytė

**Bendradarbis:
Antanas Razgaitis**

"Paskutinis Prūsų sukilėlis"

Paskutinis Prūsų Sukilėlis yra įdomiai parašytas romanas. Jo autorius yra M. Springboom. Šią knygą išleido Nemunas, spaudė M. Morkūno spaustuvė. Knyga turi 197 puslapius.

Šiame romane yra aprašytas kryžiuočių ir prūsų karas. Kryžiuočiai norėjo apkrikštyti stabmeldžius prūsus. Tačiau jų pagrindinis tikslas buvo įkurti Prūsijoje savo valstybę. Prūsai priešinosi prieš kryžiuočių norus. Todėl Prūsijoje siautė žiaurus karas.

Šis romanas prasideda Prūsijos miške. Vienas kryžiuočių ordino riteris paklydo tame miške, ieškodamas Karaliaučiaus pilies. Išgirdęs prūsaitės švelnų balsą, prijojo prie jos ir paklausė, kur yra Karaliaučiaus pilis. Prūsaitė nuvedė šį riterį į savo dvarelį. Ten kryžiuočių riteris pavalgė ir pernakojo. Šio riterio vardas buvo Klauzas Ekšteinitis. Kitą rytą prūsaitė Klauzui parodė kelią į Karaliaučiaus pilį. Prieš jo išėjimą ji jam davė gintaro raištį ir tarė:

— Jodamas nepatek į šventąjį mišką. Jeigu kas nors tave ten pagaus, duok jam šį raištį ir tark mano vardą "Nomeda".

Klauzas laimingai pasiekė Karaliaučiaus pilį.

Tačiau po kiek laiko jis pateko į prūsų rankas. Didžiosios prūsų šventės laiku, belaisviai buvo dovanojami kilnesniems prūsų kariams. Atėjo ir Klauzo eilė. Tada jis nuo savo kaklo nusiėmė gintaro raištį ir paduodamas tarė prūsaitės vardą: — Nomeda. Toks Klauzo pasielgimas nustebino prūsų vadą, Herkų Mantą. Po pasiaiškinimo Klauzas tapo jo belaisviu. O Herkus Mantas buvo Nomedos tėvas.

Klauzo gyvenimas nelaisvėje buvo daug lengvesnis už kitų belaisvių gyvenimą. Klauzas buvo pasiryžęs nepabėgti iš nelaisvės.

Vieną kartą vyko vestuvės. Herkaus Manto pilyje, kur Klauzas gyveno, pasiliko labai mažai žmonių, nes daug jų išėjo į vestuves. Sargybai pasigėrus ir sumigus kai kurie belaisviai pabėgo. Kiti belaisviai norėjo pavogti pilies brangenybes. Klauzas mėgina sustabdyti belaisvių suvaliavimą, sakydamas, kad šis elgesys prieštarauja kryžiuočių taisyklėms. Šiuo pasielgimu Herkus Mantas buvo sužavėtas ir liko su Klauzu geri draugai.

Po kiek laiko Klauzas buvo išmainytas už prūsų belaisvį ir taip atgavo laisvę. Prieš išvažiavimą Klauzas susitiko Nomedą ir pasisakė, kad jis ją myli. Ji taip pat pasisakė jį mylinti ir jam davė vėl tą patį gintaro raištį prisiminimui.

Klauzas vėl kariavo Prūsų žemėje su savo broliais kryžiuočiais prieš stabmeldžius. Po kiek laiko kryžiuočiai buvo nukariavę gerą dalį Prūsijos. Prūsai slapstėsi miškuose, jų tarpe ir sužeistas Herkus Mantas.

Kartą sužeistasis Herkus Mantas išėjo medžioti. Išgirdęs riterius bėgo pasislėpti. Bebėgdamas jis apalpo ir kryžiuočiai jį atrado. Kryžiuočių tarpe jojo ir Klauzas. Kryžiuočių vadas įsakė Klauzui užmušti apalpusį Herkų Mantą. Jis šio įsakymo nevykdė ir todėl jis pats buvo suimtas. Herkui Mantui atgavus sąmonę, pats kryžiuočių vadas, Šonenbergietis, jį nužudė.

Vienas kryžiuotis pasakė vadui, kad Klauzas nevykdė įsakymo todėl, kad Herkus Mantas buvo Klauzo mylimosios tėvas. Patvirtinimui jis pasakė, kad Klauzas turįs ant kaklo Nomedos gintaro raištį. Vadas davė įsakymą su šiuo gintariniu raiščiu pakarti Herkų Mantą ant ąžuolo.

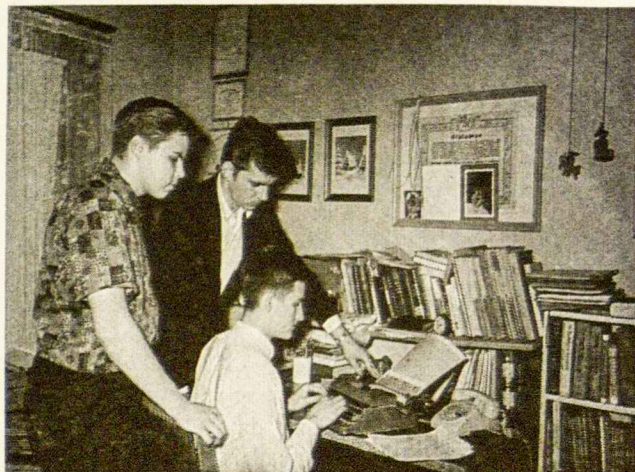
Nomeda, atradus pakartą tėvą, pasiryžo atkeršyti. Ji manė, kad Klauzas jos tėvą nužudė. Ji, pamačiusi Klauzą, mirtinai jį sužeidė. Klauzas, nukritęs ant žemės, pasisakė, kad ne jis nužudęs Nomedos tėvą. Tačiau Klauzas po kiek laiko mirė. Nomeda nunešė lavoną į kryžiuočių pilį, o pati tapo vaidilutė.

Svarbiausi šio romano veikėjai yra:

1. Klauzas Ekšteinitis
2. Nomeda
3. Herkus Mantas.

Klauzas romane atvaizduotas, kaip teisingas ir narsus karys. Nomeda yra rimta ir ištikima savo tikėjimui, tačiau kerštinga. Herkus Mantas yra draugiškas, narsus karys ir protingas vadas — didelis patriotas.

Chicagos lietuvių katalikų jaunimo žurnalo "Švyturio" redakcija.

DAMN IT! RAŠYK LIETUVISKAI!

Karalius Mindaugas ir mes

Antanas Rauchas

Būdamas pradžios mokykloje perskaičiau Spalio "Gatvės berniuko nuotykius". Tai paskatino mane skaičiuoti daugiau knygų. Pietario "Algimantas" sudomino mane istorija. Vėliau mokydamasis Lietuvos istoriją lituanistinėje mokykloje, savo dėmesį nukreipiau į paskutinius laikus: spaudos draudimą, sukilimus, Aušrą, Vasario 16 d. Man atrodė, lyg mūsų istorijos ankstyvesni laikai yra legendariniai laikai, neturi istorinio pagrindo.

Spausdina "Švyturį" iš k. į d.) Romas Sakadolskis, Antanas Rauchas ir Remigijus Bičiūnas.

Daug kartų einu pro Švenčiausios Panelės Gimimo parapijos bažnyčią, Marquette parke, daug kartų jau mačiau dailininko Valeškos mozaikos paveikslą, "Mindaugo karūnavimas", puošiantį bažnyčią iš lauko, bet tik vieną kartą, žvilgterėjęs į paveikslą kampe pažymėtą datą, susimąsčiau. Jau prieš 700 metų mes turėjome karalių, kuris apsikrikštijo ir buvo vainikuotas karaliumi. Grįžęs namo griebiau "Lietuvos Enciklopediją". Taip, tai nėra tik legenda. Iš kilo man eilė klausimų, kodėl mes, švęsdami savo tautines šventes, daugiau sia kalbame tik apie paskutinius laikus? Juk mūsų valstybė egzistavo ir turėjo didelės įtakos Europos žemyne daug anksčiau. Kodėl mes tiek mažai žinome apie Mindaugą, jei jis buvo pirmasis Lietuvos karalius ir pirmasis apsikrikštijęs? Prisiminiau šių metų Mindaugo minėjimus ir matytus straipsnius "Drauge". Tuojau atsinešiau senus šių metų "Draugo" numerius ir ėmiau ieškoti. Štai prieš mane atsirado šių metų rugsėjo mėn. 28 d. kultūriniam "Draugo" priede gražus kun. Ylos straipsnis apie Mindaugą "Kaip užbaigsime Mindauginius metus?" Tada man kilo daug kodėl, kodėl, kodėl? Mes iškilmingai minime Amerikos nepriklausomybės šventę Liepos 4 d., bet tai liečia tik apie 200 metų. Kodėl tad mes sustojame tik prie kelių dešimčių metų nepriklausomybės laikotarpio, bijodami žvilgterėti į savo didingą senovę, kodėl istorikai neduoda daugiau žinių apie pirmąjį karalių, kodėl Vytauto Didžiojo rugsėjo mėn. 8 d. minėjimuose nekalbama apie Mindaugą, jei Vytautas buvo tik Mindaugo pradėtų darbų vykdytojas, jei Mindaugas buvo vainikuotas karaliumi, o Vytauto vainikavimas neįvyko? Pasakykite, kodėl? Jūs, ponai mokytojai, rašytojai, istorikai, bendruomenės veikėjai. Duokite mums, jauniems, daugiau Algimantų, daugiau didžiųjų istorinių faktų, kad mes lygindami kitų istorijų didžiuosius įvykius, galėtume pasididžiuoti savaisiais.

Sekmadienį, po šio įvykio, kada po sumos senelis mūsų parapijos klebonas prelatas Paškauskas, neseniai grįžęs iš Romos, išėjo ir kažką kalbėjo (negalėjau girdėti), žmonės nekreipdami dėmesio nemandagiai skirstėsi, aš nulenčiau galvą, ne malda, bet norėdamas pareikšti pagarbą seneliui, kuris taip vaizdžiai atkreipė mūsų dėmesį į reikšmingą Lietuvos istorijos įvykį.

(Iš "Švyturio")

ŠIRDĮ IR PLAČIUS PAVADUOJANTI MAŠINA

A. RIMKUS

Širdis yra įdomiausias ir svarbiausias žmogaus kūno organas. Širdis dirba dieną ir naktį be jokio poilsio. Jeigu širdies darbas sulėtėja, žmogus alpsta, o jeigu širdis sustoja dirbti — žmogus miršta. Širdis yra raumeninis, ritmiškai susitraukiantis organas, kuris yra tikra pompa kraujo apytakos sistemoje. Venomis kraujas ateina į dešinį (prieširdį (right auricle)) ir iš prieširdžio į dešinį skilvelį (right vent-

ricle). Iš dešinio skilvelio kraujas bėga į plaučius, kur kraujas atiduoda anglies dvideginį (CO_2) ir paima deguonį (O_2). Iš plaučių kraujas ateina į kairįjį prieširdį (left auricle) ir iš čia į kairįjį skilvelį (left ventricle). Iš kairiojo skilvelio kraujas pompuojamas į aortą, o iš čia arterijomis teka į viso kūno organus ir audinius. Tarp prieširdžių ir skilvelių yra pertvaros, ir tose pertvarose yra angos su vožtuvais (valves).

Mokslininkai jau seniai norėjo dirbtinės širdies, kuri operacijos laiku galėtų pakeisti tikrąją širdį. Šiandien šis tikslas yra pasiektas. Širdies operacijos, vadinamos "atviros širdies operacijomis", kada chirurgas dirba ne tik širdies išorėje, bet ir jos viduje, dabar daromos daugelyje ligoninių. Širdies operacijų pasisekimas priklauso nuo 1) mechaninės pompos — dirbtinės širdies, 2) kūno atšaldymo, kuris sulėtina metabolines funkcijas, ir 3)

dirbtinų plaučių. Labai įdomu, kad iš šių trijų atradimų tik vienas tyrimas buvo pradėtas turint galvoje širdį. Tai yra įdomus pavyzdys, kaip moksliniai tyrimai dažnai duoda neįprastų rezultatų.

Daugumas organų yra operuojami jiems dirbant, bet širdį operuojant jos darbas, kad ir trumpam laikui, turi būti sustabdytas. Širdis nebegali pompuoti pasotinto kraujo, kuris būtinai reikalingas celėms. Kai kurios celės, ypačiai smegenų, negali gyventi be deguonio daugiau kaip 4 ar 5 minutes. Daug dirbtinų širdžių buvo mėginta padaryti, bet vis nepasisekė, nes reikėjo rasti tokių medžiagų, kurios chemiškai nesijungtų su krauju. Taip pat reikėjo padaryti tokius vožtuvus, kurie lengvai dirbtų,

būtų labai stiprūs ir neužsikimštų. Gerus ir patikimus vožtuvus surado Charles A. Lindberg, jums visiems žinomas, kaip garsus lakūnas, ir dr. Alexis Carrel, kuris daugiausia žinomas žmogaus audinių kultūrų tyrimuose.

Maždaug tuo pačiu laiku mokslininkai pradėjo tyrinėjimus, norėdami surasti, kas atsitinka, kai žmogaus kūną atšaldo. Jie rado, kad atšaldžius kūną 98°F iki 85°F sulėtėja celių metabolizmas ir nervų celės prie sumažinto deguonies kiekio gali gyventi 15 minučių. Širdies chirurgai pradėjo varuoti kūno atšaldymo būdą.

Tuo pačiu laiku mokslininkai pradėjo statyti mašinas, kurios galėtų pakeisti plaučius ir tuo būdu suteiktų kraują deguonies.

Ir taip, po daugelio tyrinėjimų, surasta mašina, vadinama širdies-plaučių mašina, pagal autorių Olson (The Olson Heart-Lung Machine). Ši mašina turi oksigenatorių, kuris atlieka plaučių darbą, mechaninę pompą, kuri pakeičia širdį ir priedo šaldymo aparatą, kuris atšaldo ir kontroliuoja kraujo temperatūrą. Vamzdeliai (tubės), pavyzdžiui, yra įkišami į dešiniojo prieširdžio venas, kraujas yra pompuojamas į oksigenatorių — dirbtinus plaučius — iš čia kraujas pompuojamas per filtrą ir šaldymo aparatą ir vamzdeliu grąžinamas į kojos arteriją. Šios mašinos pagalba dabar atliekamos ir komplikotos širdies operacijos.

A. RIMKUS

RUGIAPIŪTĖS PABAIGTUVĖS

— Valio, pabaigėm!

— Užbaigta!

Šie žodžiai aidėjo per laukus, kas kart kito šaukiami. Kas čia pabaigta, kodėl tiek džiaugsmo? Na, žmogau, iš kur išsiritai, ar nežinai, kad rugiai piauti pabaigta? Nestovėk ten išsižiojęs, gerai įsižiūrėk, kas darosi, nes ne kasdien matysi šias iškilmes. Va ten, kairėje, mergų būrys. Jos dainuodamos, linksmos čiauskėdamos rugių vainiką pėn.

Prieikim arčiau, gal išgirsim, ar pamatysim ką įdomaus.

— Kad ko'as skauda, vos galiu pajudėti!

— Na, na, Petronėle, mes visos žinom, kas šiandakt daugiausia šoks.

— Kažin kokias vaišes šeiminkė suruošė, jau nusibodo kasdien duona ir kopūstų sriuba.

— Ar aš nesakiau jums vakar, kad Katrė vien apie pilvą galvoja? Oi tik nepešk, skauda!

— Na merginos, susikaupkim ir nupinkim visų gražiausią vainiką. Tegul šeiminkai pasidžiaugia.

Jau merginos greit baigs, tai galėsime sekt eiseną iš laukų. Žinai, jeigu mano balsas nebūtų toks užkimes, aš pats dainas pravesčiau.

Kaip ir kasmet, bernai ir merginos dainuodami rugiapiūtės dainas parnešė iš laukų ir įteikė šeiminkai į rankas rugių vainiką. Visi nuoširdžiai linkėjo šeiminkams laimingų ir vaisingų metų.

Šeiminkė rugiapiūtės pabaigtuvių proga suruošė vaišes. Tai buvo džiaugsmo, triukšmo iki pirmųjų ryto spindulių. Šoko Petronėlė su skaudančiom kojom. Katrė valgė nebe

duoną su kopūstų sriuba, bet šaltieną, silkę, ragaišius, visokiausius pyragus.

Ir bernams nebuvo bloga. Tie, kurie nemokėjo šokt arba gėdijosi, susirinkę prie geros asočių gėrė, juokėsi, džiaugėsi, kad darbus užbaigė. Ir muzika karališka Juozuko armonika niekad taip gražiai negrojo.

Šeiminkas ūsus glostė, šeiminkė patenkinta nešiojo lėkštes kvepiančių valgių. Jie abudu galvojo, kokie geri metai buvo ir džiaugėsi geru derliumi

ir gražiai užderėjusiais rugiais. Net ir mažičiai šeiminkų vaikeliai nerimo iš linksmumo. Ne kasnakt gali vėliau atsigulti ir žiūrėti, kaip dideli šoka!

Ir gerai, kad visi linksminosi: jie buvo jau per ilgai dirbę gelsvuose laukuose iki nuovargio. Dabar galėjo truputį atsidusti, pasilaikyti skrendančią jaunystę.

Žiūrėdamas į jaunus, džiaugsmingus veidus, būčiau niekad neatspėjęs, kad tai buvo paskutinė rugiapiūtė.

Pasaką man sakė,

Kai buvau jaunutė,

Ir mačiau pasaulį

Vaiduokio akutėm.

Pasaką man sakė,

Kai buvau suaugus

Kada mačiau pasaulį

Tamsų ir drumzlėtą.

FANTAZIJA

Kai buvau jaunutė,

Pasaka tikėjau,

Kai paaugau,

Pasaka trupėjo.

Gėlės sužydėjo,

Vasara vaisiais sprogo,

Gamtą įsimylėjau,

Ir pasaka gyvuoja.

ŽIBUTĖ

80.725.54